Jaargang 114. Vrijdag, 19 October 1855. No. 126.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

2½

PERSONELE BELASTING.

De BURGEMEESTER der Gemeente *Groningen*, — gelet op de aanschrijving van den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, gedagteekend den 28sten Augustus 1833, no. 32 *b*, ten einde in de laatste helft der maand October van ieder jaar aan de Ingezetenen te herinneren de BEPALINGEN van art. 27 en 42 der Wet van den 29sten Maart 1833, houdende UITSCHRIJVING eener **BELASTING** op het **PERSONEEL**, — brengt de evengemelde Artikelen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, met vermelding tevens, achter § 4 van art. 27, van de BIJVOEGING, vastgesteld bij art. 14 der Wet van den 24sten April 1843 (*Staatsblad* no. 15).

GRONINGEN, 16 October 1855.

De Burgemeester; J. SLOT.

Belasting naar tijdsgelang.

Art. 27, § 1. Zoo wanneer een perceel, hetwelk op den 15den Mei niet in gebruik was, of ook een woonhuis, op hetzelfde tijdstip, enkel, en op den voet bij de laatste zinsnede van art. 26, § 2, bepaald, door eenen huisbewaarder bewoond zijnde, gedurende den loop des dienstjaars betrokken, in gebruik genomen, of van mobilair voorzien wordt, zal de belasting, volgens de *vier eerste* grondslagen, naar de hier boven bepaalde regelen, deswege moeten worden voldaan, doch slechts naar gelang van dat gedeelte des dienstjaars, hetwelk op het tijdstip der ingebruikneming, betrekking of meubelering overig blijft.

§ 2. In geval de belastingschuldige, welke zoodanig perceel, als bij § 1 bedoeld, aanvaardt, in het dienstjaar bereids wegens een ander perceel was aangeslagen, en bij dit tot dien tijd toe door hem gebruikte perceel verlaat, met wegvoering van alle roerende goederen, hoe ook genaamd, en zonder achterlating van huisbewaarder of van andere personen in zijne dienst, zal het bedrag van den ten zijnen name op het kohier gebragten aanslag, voor al de *vier* bedoelde grondslagen gezamenlijk, en in evenredigheid van het nog te verloopen tijdvak, worden afgetrokken van dat des, op den voet als boven, te doenen aanslags, zonder dat, indien deze aanslag minder bedraagt dan de vroegere, er eenige ontheffing zal kunnen worden gevorderd.

§ 3. De uitbreiding, vermeerdering, verwisseling of aanschaffing van belastingsvoorwerpen der *vier* eerste grondslagen, na den 15den Mei, zal, behalve in de gevallen bij §§ 1 en 2 hierboven vermeld, geen grond geven tot eenen nieuwen of verhoogden aanslag in den loop des dienstjaars.

§ 4. Ter zake van zoodanige voorwerpen der *vijfde* of *zesde* grondslagen, als na den 15den Mei in dienst of gebruik genomen of aangeschaft worden, zal de belasting naar gelang van den nog overigen tijd des dienstjaars zijn verschuldigd, met dien verstande, dat geene verwisseling van dienstboden of paarden met andere, waarvoor geene hoogere regten verschuldigd zijn, op zich zelve, tot het nogmaals aanslaan van denzelfden belastingschuldige zal kunnen aanleiding geven. (*Volgt de bijvoeging boven bedoeld*): *De landbouwers, bij art.* 18, § 1, *bedoeld, zullen, wegens het afwisselend gebruik hunner belastingvrije en belastingschuldige paarden, geene verhooging of vermeerdering van het regt verschuldigd zijn.*

§ 5. Het aanwenden tot belastbaar gebruik van zoodanige voorwerpen van de *vijfde* en *zesde* grondslagen, als aanvankelijk tot onbelastbare einden aangelegd of gebezigd waren, zal met aanschaffing worden gelijk gesteld, zoo mede, wat aangaat de paarden, tot derzelver geheel verlies van het tweede viertal hunner melktanden, in den loop des jaars.

§ 6. Naar gelang de omstandigheden eens belastingschuldigen, in den loop des dienstjaars, met betrekking tot deszelfs voorwerpen van de *vijfde* en *zesde* grondslagen, veranderen, zulks dat, volgens de tarieven van art. 17 en 21, de *opklimming* der belasting ten zijnen aanzien toepasselijk zoude worden, zal, ook wegens de dienstboden en paarden, aanvankelijk gehouden, die verhooging voor den nog overigen tijd des dienstjaars zijn verschuldigd.

Deze bepaling is mede van toepassing in betrekking tot de paarden, bij het opkomen van de omstandigheden, aan het einde van § 7 van art. 20 vermeld.

§ 7. Paarden, bij verschillende personen of gezinnen in gebruik, zullen, in geval die gelijktijdig voor een zelfde rijtuig worden gespannen, hem, die zulks doet of wel den eigenaar of gebruiker des rijtuigs, ter zake van het grooter getal paarden, hetwelk door hem *alzoo* mogt zijn gebezigd, dan waren aangegeven, mede aan de *opklimming* der belasting naar § 6 doen onderwerpen.

§ 8. Hooger belastbaar gebruik van dienst- en werkboden of paarden, aanvankelijk minder belastbaar, zal de verpligting tot eene evenredige verhooging der belasting voor den nog overigen tijd des dienstjaars ten gevolge hebben.

§ 9. De tijd, waarover de belasting loopt, zal, in betrekking tot al de grondslagen, worden berekend bij vierendeelen jaars op het dienstjaar overschietende, zonder dat een vierendeel jaars zal kunnen worden gesplitst, en zullen als vierendeelen jaars worden beschouwd de tijdvakken, aanvangende met primo Mei, primo Augustus, primo November en primo Februarij.

Aangiften, in den loop des dienstjaars te bewerkstelligen.

Art. 42. De zoodanige, welke, door eenige der omstandigheden, voorzien bij art. 27, in den loop des jaars, komen te vallen onder toepassing van het aldaar bepaalde, zullen, alvorens en naar gelang van het ontstaan dier omstandigheden, en op de boete, bij art. 35 en 39 vastgesteld, verpligt zijn tot het indienen van behoorlijke aangifte deswege, invoege als bij art. 30 voorgeschreven, zullende zij daarvoor een biljet ter invulling bij den ontvanger kunnen bekomen.

RAADSVERGADERING,

Zaturdag den 20sten Oct. 1855, 's avonds te 7 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND. — TURKIJE.

Men heeft thans nader berigt van de scheepsmagt der bondgenooten, welke naar Odessa was gestevend. Vorst *Gortschakoff* meldt: »Den 14den heeft de vijandelijke vloot de reede van Odessa verlaten, en op drie mijlen afstands van Kinburn het anker laten vallen." Daaruit blijkt dus, dat de berigtgevers die Odessa niet als hoofddoel der onderneming aanwezen, juist onderrigt waren. Kinburn ligt niet ver van Odessa aan de Zwarte zee, ten zuiden van de zeestraat van Kinburn, door welke straat men in het meer komt, waarin de rivieren de Dnieper en de Bug uitstroomen. Gelijk Kinburn ten zuiden, is Oczakoff ten noorden van die zeeëngte de sleutel tot het meer. »Wanneer de geallieërde vloot — zegt de *Constitutionnel* — door de zeeëngte van Kinburn binnendringt in het meer, hetwelk den Dnieper en den Bug met de zee verbindt, zal zij het verkeer tusschen westelijk Rusland en de Krim geheel afsnijden en ook het vervoer naar Nikolaïeff moeijelijk maken. Doch om in dat meer te kunnen komen, zou waarschijnlijk eerst Oczakoff, hetwelk de zeeëngte van Kinburn beheerscht, moeten vermeesterd worden. Deze stad moet door de Russen sedert het begin des oorlogs vrij wat versterkt zijn; maar indien zij werkelijk door onze oorlogsschepen werd aangevallen, zou zij hunne geduchte artillerie bezwaarlijk lang weêrstand kunnen bieden. Het waarvoer bij Kinburn, alsmede het meer waarnaar het leidt, zijn diep genoeg voor groote vaartuigen."

Eene depêche van vorst *Gortschakoff* van den 12den meldt, dat de geallieërden werkelijk den 15den dezer eene landing, doch niet in aanzienlijken getale, gedaan hebben aan de kaap van Kinburn. Des avonds te 6 uur zijn 6 stoombooten begonnen Kinburn zelf te beschieten. De vesting heeft met goed gevolg geantwoord en een der stoomschepen beschadigd.

Wij hebben reeds gemeld dat den 13den dezer des morgens de geallieërden, die tot aan de vallei van den Belbek waren doorgedrongen, eene achterwaartsche beweging hebben gemaakt tot op het gebergte Siuriukin, 't welk die vallei van het dal van Baïdar scheidt. De opperbevelhebber van het Russische leger schrijft dien aftogt toe aan eene beweging van zijn leger gelijktijdig in de rigting van Hawri en Abat; eene beweging, waardoor de geallieërden, die tot Janissala waren doorgedrongen, gevaar liepen omsingeld te worden.

Het verlaten van de vallei van den Belbek is als een nadeel voor de geallieërden aan te merken. Wij maken dit op uit eene beschouwing van den *Constitutionnel*, die hun doordringen tot die vallei als de overwinning van een der grootste hinderpalen voorstelde, welke hun tot dusverre in den weg stond om voorwaarts te rukken en in het binnenland der Krim den veldtogt te ondernemen. Is dit zoo, dan heeft *Gortschakoff* te goeder ure zijne beweging naar Hawri en Abat volbragt, ten gevolge waarvan die verandering in de stelling der geallieërden noodzakelijk werd.

Die voor- en achterwaartsche bewegingen van de beide legers hebben evenwel voor geen van beiden een blijvend voordeel of verlies ten gevolge gehad. Niet ten onregte wordt de Krim in dit oogenblik vergeleken bij een groot schaakbord, waarop eenerzijds vorst *Gortschakoff*, en de geallieërde generaals ter andere zijde, beurtelings hunne legerkorpsen voorwaarts of achteruit doen gaan gelijk de schaakspelers met hunne stukken doen, zonder dat daardoor de overwinning in gevaar gebragt of verkregen wordt. Er worden meer beslissende feiten gewacht om te kunnen oordeelen, wie van beide partijen het best gemanœuvreerd heeft.

De nieuwe zending van talrijke troepen ter versterking van het legerkorps te Eupatoria, door sir *Colin Campbell*, bewijst duidelijk, dat men aan de zijde der geallieërden een' geduchten slag wil slaan, en geeft veel waarschijnlijkheid aan de vooronderstelling, dat zij zich voorbereiden om te gelijker tijd het Russische leger in het zuiden aan te vallen, met het leger dat het dal van Baïdar bezet, en ten noorden met het thans te Eupatoria geconcentreerd legerkorps, dat tegen Simferopol of Bakschiseraï zou oprukken. 't Is evenwel ook mogelijk dat het legerkorps te Eupatoria eene andere bestemming kreeg, door bij voorbeeld Perekop te gaan bedreigen, te meer als zich de tijding bevestigt, dat reeds een gedeelte van het geallieërde leger den weg naar Perekop bezet heeft.

Terwijl de *Moniteur* het uitvoerig rapport van den maarschalk *Pélissier*, betreffende het ruitergevecht van den 29sten Sept. in de nabijheid van Eupatoria, mededeelt, bevat de *Russ. Invalide* een uittreksel uit het dagboek van prins *Gortschakoff*, omtrent datzelfde gevecht. Uit die stukken blijkt, dat de Fransche generaal *d'Allonville*, ondersteund door *Ahmet*-pacha, den bevelhebber der Turksche kavallerie, met 2- à 3000 man, plotseling den linkerflank en de achterhoede van den Russischen generaal *v. Korff* overviel, zoodat deze den tijd niet had, om zich in slagorde te scharen of zich tot het gevecht voor te bereiden; dat deze alzoo verrast, genoodzaakt was al strijdende terug te trekken, en dat hij daarbij 150 lanciers, één' officier en 6 stukken geschut met een gedeelte der bedienende manschap verloren heeft. De Franschen hadden 6 dooden en 29 gekwetsten.

In Sebastopol hebben de geallieërden het vernielingswerk gestaakt, ofschoon er alles toe was voorbereid. De mijnen waren reeds aangelegd, toen per telegraaf berigt werd ontvangen, vooreerst met de verwoesting geen voortgang te maken. Men deinst nog terug van het denkbeeld om goedsmoeds te vernietigen, wat zooveel heeft gekost, ofschoon het dan ook reeds ten deele door de Russen zelve is verminkt. De stad heeft steeds hetzelfde naargeestig aanzien. Er wordt van uit het Noorderfort steeds op de stad geschoten; maar men heeft daarvan weinig leed, want er bevinden zich in de stad niet meer dan de noodige artilleristen voor de dienst, die het vijandelijk vuur moeten beantwoorden en de piketten van de wacht. De nieuwsgierigen zijn afgeschrikt door het ongeluk dat een Engelsch soldaat heeft gehad, die al wandelende eene verborgene machine heeft doen springen, waardoor een 60tal manschappen zijn gewond. Men zoekt thans van alle kanten deze machines op.

Dat bij het gebrek aan officieren, hetwelk vooral in den laatsten tijd der verdediging van Sebastopol zeer voelbaar geweest is, de dood van den admiraal *Nachimoff* een groote slag voor de verdedigers geweest is, blijkt duidelijk uit eene karakterschets, die prof. *Gublenet*, oppergeneesheer te Sebastopol, van hem geeft. Deze hoogleeraar schildert op treffende wijze in een' brief, die kort voor de bestorming geschreven en thans uitgegeven is, de gevaren en het lijden gedurende dit beleg, hetwelk hij 10 maanden heeft bijgewoond. Hoe velen, die hij nog frisch en gezond gezien had, zijn weinige uren daarna met verminkte leden onder zijn mes gekomen? Hoe vele zijner bekenden zijn aan de cholera en aan typhus bezweken? Sedert den 13den Junij zijn alleen 3000 amputatiën gedaan, maar den smartelijksten indruk had de dood van *Nachimoff* te weeg gebragt. Zijn ijver was zoo onvermoeid, dat hij gedurende 9 maanden zijn uniform niet afgelegd had en zich nooit ontkleed te slapen legde. Geene zorg voor het welzijn zijner ondergeschikten was hem te gering, en niet alleen zijn tractement en de groote som, welke hem de Keizer na het tweede bombardement geschonken had, werden tot weldadige doeleinden gebruikt, maar hij moest dikwijls tot de beurzen zijner adjudanten zijne toevlugt nemen. De gewonde officieren ontvingen dikwijls van hem de weldadigste ververschingen. Den kort voor zijn' dood gewonden *Todtleben*, met wien hij in innige vriendschap stond, zond hij dagelijks versche bloemen, de matrozen werden door zijne verschijning geëlectriseerd. Zijne onverschrokkenheid was zonder pralerij. Toen men hem verzocht, niet op het bastion te gaan, zeide hij: »daar adem ik vrijer." Een dichter wijdde aan hem een lofdicht. De admiraal zeide tot de omstanders: »Had hij mij liever een vat zuurkool voor mijne matrozen gezonden." Zulke trekken worden in menigte van hem verhaald. Hij voelde echter zijn einde naderen en na het tweede bombardement zeide hij, dat hij een derde niet zoude kunnen verduren. Hij beleefde er nog drie.

Aangaande den mislukten aanval op Kars wordt nog medegedeeld, dat de Russische belegeraars onder een allerbloedigst gevecht, dat acht uur geduurd heeft, verscheidene malen achtereen eene poging hebben gedaan om met hunne gansche magt in eenige der verdedigingsbatterijen te dringen, maar dat zij, na de uiterste pogingen daartoe te hebben aangewend, met zeer groot verlies werden teruggeslagen. Zij werden genoodzaakt te wijken voor de dappere Turksche troepen en zich ten eenemale tot den aftogt voor te bereiden. Behalve de gesneuvelden en gekwetsten, die gedurende den strijd werden weggevoerd, verloren de aanvallers in en bij de loopgraven volgens de laatste opgave 4000 man aan dooden.

Wij hebben hierbij alleen op te merken, dat het cijfer der gesneuvelde Russen bij den dag grooter wordt. Men zal voorzigtig handelen, daaromtrent de opgave van generaal *Muravieff* zelven af te wachten. De cijfers echter daarlatende, is de omstandigheid van de nederlaag der Russen in Azië belangrijk. Hebben de Russische wapenen aan den Donau niet zeer gelukkig tegen de Turken gestreden, in Azië meende men, dat de strijdmagt der beide tegenstanders niet met elkaar zou zijn te vergelijken. De Porte heeft den eenen pacha na den anderen naar Azië gezonden, om er althans eene soort van leger bij elkaar te krijgen. Men weet, hoe die pogingen tot dusverre mislukt zijn, en hoe Kars zelf werd gezegd met hongersnood te kampen, zoodat haar val bijna niet twijfelachtig meer scheen.

Hoe het zij, men kan aannemen, dat de veldtogt in Armenië voor dit jaar zal zijn afgedaan. De thans mislukte aanval tegen Kars zal toch wel eene uiterste poging van generaal *Murawieff* zijn geweest om zich van de vesting meester te maken, vreezende anders afgesneden te worden door het Turksche leger, dat *Omer*-pacha te Battoum verzamelt, of zich later in zijn' aftogt verhinderd te zien door de sneeuw.

Volgens berigten uit Konstantinopel van den 8sten dezer, was het Turksche contingent naar Varna ingescheept. Uit het kamp van Maslak waren het alleen de Fransche gensdarmes die naar Frankrijk terugkeerden. Vele Russische gevangenen waren naar de Prinsen-eilanden (drie kleine eilandjes in de zee van Marmora) gezonden.

De Turksche admiraal *Osman*-pacha, die te Sinope gewond en gevangen geraakt was, is met drie kolonels en 44 mariniers te Konstantinopel aangekomen; zij zijn bijna de eenigen die deze noodlottige gebeurtenis overleefden en hebben hunne vrijheid door uitwisseling verkregen. Bij hunne ontscheping te Konstantinopel werden zij met salvo's van het geschut begroet.

Men beweert, op grond van berigten uit Konstantinopel, dat in den laatsten tijd de goede verstandhouding tusschen de Franschen en Engelschen niet verbeterd is. — De Franschen hebben 120,000 man in de Krim verloren; de Engelschen 38,000 man. Van twee regementen Zouaven zijn nog 240 man over.

Men herhaalt thans het berigt, dat *Ismaël*-pacha te Silistria bepaald bevel heeft ontvangen om proviand-voorraad voor 6 maanden voor 40- à 50,000 man Fransche troepen gereed te maken, en dat dit leger tegen het einde van den herfst in Bulgarije aankomen zal, met het doel om daar de winterkwartieren te betrekken.

Den 1sten dezer hield de Keizer van Rusland te Nikolaïeff grooten raad met zijne broeders, vorst *Dolgorucky*, minister van oorlog, en generaal *Rüdiger*, die met hem van Petersburg waren gekomen; generaal *Luders*, die hem van Odessa naar Nikolaïeff had vergezeld, en de generaals *Osten-Sacken*, *Liprandi* en *Kotzebue*, alle drie twee dagen te voren uit het hoofdkwartier van generaal *Gortschakoff* gekomen, daar deze opperbevelhebber zelf zich wegens zijne kommando's niet had kunnen verwijderen. Generaal *Kotzebue*, chef van *Gortschakoff's* staf, las eene memorie voor van den opperbevelhebber, waarin deze, na de noodzakelijkheid te hebben uiteengezet om de Krim voet voor voet te verdedigen, zich sterk maakt zich er staande te houden, inden men hem den toevoer van proviand verzekert. Deze hoofdvraag moest worden beslist, en in eene vergadering waarin de minister van oorlog en een oppermagtige souverein tegenwoordig waren, kon wel niet anders dan een bevestigend antwoord worden gegeven. Nadat dan ook Keizer *Alexander* en vorst *Dolgorucky* aan generaal *Kotzebue* de verzekering hadden gegeven dat aan vorst *Gortschakoff* de noodige proviand en de vereischte versterkingstroepen zouden worden gewaarborgd, besloot de raad met algemeene stemmen tot het voortzetten van de verdediging der Krim.

Bij ukase van den Keizer van Rusland wordt de nationale militie in de gouvernementen Orenburg en Samara op den voet van 23 man per duizend onder de wapenen geroepen. De organisatie zal aanvangen op den 15den Nov. en op den 15den December moeten afloopen.

De Keizer heeft eene dagorder uitgevaardigd aan de Russische vloot betreffende den val van Sebastopol, welke bijna woordelijk met die aan het leger overeenstemt. Alleen de herinnering aan Pultawa en Borodino op het slot is in deze dagorder aldus veranderd: »De naam van Sebastopol, hetwelk zich door zoovele rampen een' onsterfelijken roem verworven heeft, even als de namen zijner verdedigers, zullen eeuwig in de herinnering en het hart aller Russen leven, vereenigd met de namen der helden, die zich in de gevechten van Tschesme en Sinope verheerlijkt hebben."

— Volgens geloofwaardige berigten, zouden de Westersche mogendheden op dit oogenblik zoo weinig genegen zijn tot het hervatten der conferentiën, dat elke poging daartoe vruchteloos zou zijn.

De jongste tijdingen uit Rusland stemmen daarin overeen, dat ook van daar vooreerst op geene groote toegevendheid te rekenen is. Van onderscheidene kanten uit het Noordsche rijk wordt intusschen over gebrek aan grondig gevormde officieren geklaagd. Men schrijft dit gebrek grootendeels toe aan het heerschend stelsel van militaire opleiding, waarnaar aan de uiterlijkheid van het soldatenwezen bijna meer zorg besteed wordt dan aan de wetenschappelijke opleiding. Zoo moesten ten tijde van Keizer *Nikolaas* in de Russische kadettenhuizen de twaalf- en veertienjarige knapen niet zelden zes uren daags exerceren, waaruit wel op te maken is hoe veel lust, ijver en kracht bij de ligchamelijke uitputting voor de wetenschap nog overblijft.

GRIEKENLAND.

De berigten uit Athene zijn van den 12den dezer. Het naamfeest des Konings was er met veel geestdrift gevierd. Het verschenen programma van het nieuwe ministerie kondigt aan gehechtheid aan den Koning, vervulling van alle verbindtenissen jegens bevriende mogendheden, handhaving der striktste onzijdigheid, zorg voor de openbare veiligheid, verbetering van alle takken van bestuur.

Grieksche roovers hadden bij den Piraeus twee Fransche officieren gevangen genomen. Een hunner werd losgelaten ten einde tot losprijs voor zijn' krijgsmakker 4500 francs te gaan vragen! Het Grieksche gouvernement zond onmiddellijk deze som aan het Fransche gezantschap.

SPANJE.

Volgens de jongste berigten uit Madrid, loopende tot j.l. Zaturdag, vordert de beraadslaging der Cortès over de ontworpen staatsregeling en over andere aangelegenheden van gewigt niet zoo veel als van de tegenwoordige gezindheid der meerderheid verwacht mogt worden. De oorzaak daarvan is, dat een groot aantal volksafgevaardigden zich door zorg voor partikuliere belangen en door vrees voor de te Madrid heerschende cholera laten terughouden en in hunne woonplaats blijven. Aan de afwezende leden wordt dan ook openlijk het verwijt van pligtverzuim gedaan; zoo werd in de zitting der Cortès van den 9den dezer door den heer *Escosura* gezegd, dat de volksafgevaardigden de Koningin tot voorbeeld behoorden te nemen, daar H. M., zoodra hare tegenwoordigheid in de hoofdstad door de ministers nuttig werd geacht, het zomerverblijf verlaten en het paleis in de hoofdstad weder betrokken had.

Per telegraaf wordt uit Madrid van den 16den gemeld, dat de coalitie van verschillende fractiën der progressistische en democratische partij, tegen het gouvernement, zich ontbonden heeft. De heer *Bruil* blijft zijne portefeuille behouden. De regering vraagt aan de Cortès autorisatie tot eene leening van 66 millioen realen, ten behoeve der compagnie voor de kanalisatie van den Ebro. De cholera neemt te Madrid toe.

ZWITSERLAND.

Ten gevolge van de duurte der levensmiddelen en de aldaar heerschende broodeloosheid, nemen in Zwitserland de misdrijven van allerlei aard op eene schrikbarende wijze toe. De gevangenissen zijn dermate met misdadigers opgevuld, dat men ze niet meer onder het dak weet te brengen. Daar de stappen, bij de Engelsche en Fransche regeringen gedaan, om zulke personen naar de strafkoloniën dier mogendheden te deporteren, het gehoopte gevolg niet hebben gehad, is men voornemens, op kosten der gezamenlijke kantons een groot algemeen werk- of tuchthuis voor hen te bouwen.

DUITSCHLAND.

Voor Berlijn is eene nieuwe lijst gezworenen zamengesteld. Zij telt 9567 mannen, en bevat al die inwoners van Berlijn, welke verpligt en geregtigd zijn om als gezworenen de regtszittingen bij te wonen. Uit deze lijst worden maandelijks 60 personen gekozen, waaruit het geregtshof weder het benoodigde aantal gezworenen kiest.

— Volgens handelsbrieven uit Hamburg, wordt met ijver gearbeid aan het aanleggen van een spoorweg van Harburg naar Bremen. — Er zal mede eene brug over de beide armen der Elbe gebouwd worden.

— Ziehier een uittreksel uit het tusschen Oostenrijk en den Pauselijken Stoel gesloten concordaat, zoo als het uit officiële bron in een dagblad van Venetië wordt medegedeeld:

De Katholijke godsdienst zal overal in het land waar zij heerscht, met alle regten en privilegiën welke haar in de heilige canons worden toegekend, gehandhaafd blijven. — Het *placet* wordt opgeheven. — Het verkeer der bisschoppen met den Pauselijken Stoel, de geestelijkheid en het volk, hunne verordeningen in geestelijke aangelegenheden, wordt vrij verklaard. — Den bisschoppen is geheel vrijgelaten, de benoeming van hunne vicarissen en raadslieden, de oprigting van gemeenten, het oproepen van synoden, het verbod van gevaarlijke boeken, enz. — Hun is bij openbare en private instellingen de godsdienstige opvoeding der jeugd, de zorg voor het godsdienstonderwijs toevertrouwd en alle Katholijke lagere scholen aan een' kerkelijken inspecteur onderworpen. — Den bisschoppen is de benoeming der catecheten toevertrouwd en zonder hunne autorisatie aan iedereen de studie in de theologie en het canonnieke regt verboden. — Ingevolge de canons of de voorschriften van het concilie van Trente, wordt over kerkelijke zaken door kerkelijke regters geoordeeld en aan de wereldlijke regters slechts de huwelijksaangelegenheden opgedragen. — De bisschoppen hebben het volle regt de geestelijken te straffen die de kerkelijke tucht overtreden en straf uit te spreken tegen diegene welke de kerkelijke wetten schenden, terwijl de wereldlijke regtbanken alleen over burgerlijke zaken en over de misdrijven der geestelijken hebben te vonnissen. — In de gevangenissen worden de geestelijken van de wereldlijke gevangenen gescheiden. — Mondelijke of schriftelijke verongelijkingen der Katholijke godsdienst, der liturgie of den bisschoppen en priesters aangedaan worden niet geduld. — Bij de voordragt van nieuwe bisschoppen aan den Paus worden de bisschoppen der provincie gehoord. — Aan de bisschoppen zijn alle regten over de seminariën toegekend, weshalve hun uitsluitend de benoeming van rectoren, professoren en leeraars toekomt. — De eerste waardigheden van het kathedraal kapittel worden door den Pauselijken Stoel benoemd, de anderen door den Keizer. — De Pauselijke Stoel heeft het regt, met toestemming des Keizers, nieuwe diocessen, nieuwe indeelingen te maken. — Het regt met betrekking tot de kerkgoederen wordt in gevolge de voorschriften van den canon uitgeoefend. — De klooster-geestelijkheid heeft vrij verkeer met hare in Rome residerende oversten; deze hebben het regt, de kloosters van het keizerrijk te bezoeken en bevelschriften betreffende de tucht uit te schrijven. — De kerkelijke orden hebben het regt om noviciaten te openen; de bisschoppen om, in overleg met de regering, nieuwe mannen- of vrouwenkloosters te openen. — Het eigendom der kerk wordt heilig verklaard en deze in het volle bezitregt gelaten. — Geene opheffing of verkoop kan zonder tusschenkomst van den Pauselijken Stoel plaats hebben. — De kerkgoederen worden volgens de canonnieke voorschriften bestuurd. — Het regt om tienden te heffen, waar dat nog bestaat, wordt vastgesteld, en door den Keizer de verpligting overgenomen, daar, waar het niet meer bestaat, eene dotatie onder onereusen titel aan te wijzen. — Alle andere aangelegenheden in dit concordaat niet vermeld worden volgens de leer der kerk en de door den Pauselijken Stoel goedgekeurde inrigtingen bestuurd. — Het concordaat wordt voor alle tijden tot staatswet verklaard en worden alle wetten en overeenkomsten afgeschaft, welke tot nu toe betreffende de kerkelijke aangelegenheden in den staat heerschten.

DENEMARKEN.

De erfgenaam van den Deenschen troon, die, gelijk bekend is, van zijn ambt ontzet is, moet voornemens zijn zich in den vreemde met der woon te gaan vestigen en alle openbare bewijzen van sympathie, welke hier leger hem wilde betoonen, van de hand gewezen hebben.

Van wêl onderrigte zijde wordt verzekerd, dat de Deensche regering in de conferentiën, welke in November te Koppenhage over den Sondtol zullen gehouden worden, den voorslag doen zal tot kapitalisatie van dien tol.

In de zaak van den Sondtol is Zweden zeer geneigd om zich te voegen bij hen, die er de opheffing van verlangen. Het hof en de Russische partij oordeelen er, wel is waar, anders over, maar de openbare meening heeft in Zweden eenigen invloed, en het ministerie zal op het congres te Koppenhage de handhaving van den tol niet durven verdedigen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 15 October.

Het Engelsche gouvernement heeft onverwachts vier oorlogsschepen, een van 84, twee van 60 en een van 6 stukken, uit Spithead afgezonden, om zijne zeemagt in West-Indië te versterken. Deze maatregel zou, volgens het gerucht, genomen wezen omdat op partikuliere werven in de Vereenigde Staten verscheidene oorlogsschepen voor Rusland in aanbouw zouden zijn.

In verband welligt hiermede, deelen wij mede, dat in den jongsten tijd door Amerikanen aanzienlijke hoeveelheden lood in Frankrijk en Engeland in het geheim zijn aangekocht, en dat, naar men verneemt, deze aankoopen voor rekening van Rusland zijn geschied en het lood over Amerika in Rusland zal worden ingevoerd.

— Eene talrijke menigte is gisteren namiddag in Hydepark bijeengekomen, ten gevolge van eene op de muren van Londen aangeplakte oproeping, waarbij het volk werd uitgenoodigd eene manifestatie te doen tegenover de duurte van het brood. Een timmerman klom op eene verhevenheid en sprak de menigte aan, welke het een' bakker, die durfde protesteren, bijna duur had doen betalen. De politie kwam gelukkig tusschenbeiden en de zaak h eft geene gevolg gehad.

— Het marmeren standbeeld van Koningin *Victoria*, door den te Rome wonenden Engelschen beeldhouwer *Gibson* vervaardigd, en dat bestemd is om geplaatst te worden in eene van de nissen van het nieuwe parlementsgebouw, is thans in het koninklijk paleis aangekomen. De vorstin is zittende voorgesteld en de figuur heeft eene hoogte van 8 voeten. Aan het voetstuk zullen twee zinnebeeldige figuren worden aangebragt, die echter niet voor de maand April van het volgende jaar uit Rome worden verwacht.

— Het weekblad *the Economist* wijdt thans op zijne beurt een uitvoerig artikel aan de beantwoording der vraag: wat moet de wensch zijn van de wezenlijke vredespartij in het land, nu Sebastopol in de magt der geallieërden is? Wij hebben, zegt het blad, niet minder dan de Manchestersche partij, een' afkeer van den oorlog en al zijne jammeren. Ook wij pleiten voor den vrede. Maar wij willen dien niet tot elken prijs, wij willen, om het zoo uit te drukken, » waar voor ons geld hebben." En dan mag men te regt vragen, of de geallieërden hun doel bereikt hebben, nu Sebastopol gevallen is. Het antwoord hierop kan (altijd volgens dat blad) niet anders dan neen zijn. Voor dien val zelven zijn wij immers niet ten strijde getrokken, evenmin als voor militairen roem. Het bezit van Sebastopol moet slechts het middel zijn om tot een' vrede te geraken, die de geallieërden genoegzame waarborgen geeft, dat Rusland zijne oude staatkunde van overheersching niet langer kan voortzetten; en zoolang die waarborgen niet verkregen zijn, mogen de geallieërden het zwaard niet in de scheede steken.

Tot de waarborgen zelve overgaande, zegt *the Economist*, dat aan Rusland de Krim niet moet teruggegeven worden. Zonder dat, kan er geen eigenlijke vrede gesloten worden, zonder dat is alles wat dien naam draagt, slechts eene tijdelijke pauze, een wapenstilstand; en dit is het niet wat Engeland noodig heeft. Rusland ziet dit ook zeer goed in, het is niet aan de Krim, om de Krim zelve, dat het zoo gehecht is, maar omdat de Czaar zeer goed weet, dat zoolang dit schiereiland in zijne magt blijft, Turkije immer voor hem bloot staat. Hij zal dan eene nieuwe vloot kunnen bouwen, die grooter in aantal is dan die hij heeft laten zinken en geslechte vestingwerken zal hij op nieuw kunnen aanleggen; de voorraad ammunitie die vernield is, zal hij zich andermaal kunnen aanschaffen, en zoo zou eigenlijk niets gedaan zijn. Neen, de Krim moet het pand zijn, dat Rusland ten waarborg zijner goede bedoelingen geven moet; met een diplomatiek perkament kan Engeland zich in plaats daarvan niet tevreden stellen.

— De Turksche regering heeft door tusschenkomst van haren gezant alhier doen bekend maken, dat zij eenen spoorweg wenscht te doen aanleggen tusschen Konstantinopel en Belgrado, tot welk einde zij de medewerking van Britsche kapitalisten inroept. Op den eersten Maandag van de maand April 1856 zullen de ingekomen aanbiedingsbrieven geopend en de toewijzing aan die maatschappij verleend worden, welke de voordeeligste aanbiedingen zal hebben gedaan.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 October.

De *Moniteur* behelst een besluit, waarbij de uitvoer van alle soorten van kastanjes wordt verboden tot den 31sten December e.k. Daarentegen wordt de invoer toegestaan tegen een inkomend regt van 25 cent. de honderd kilogr.

De uitvoer van graan uit Algerië naar vreemde landen, reeds verboden bij vroeger decreet, is op nieuw verboden tot den 31sten December dezes jaars.

— De Keizer heeft een besluit onderteekend tot opheffing der compagnie honderd garden.

— De Keizer heeft voor eene som van 12,000 fr. deelgenomen in de inschrijving, die te Puy geopend is, met het doel, om op de rots Corneille een kolossaal standbeeld van de H. Maagd op te rigten, hetwelk door zijne grootte een tegenhanger zoude zijn van St. *Borromeus* op het eiland Majorca en van de oude kolossen op het forum van *Nero* en *Diocletianus* te Rome. Buitendien heeft de Keizer beloofd een gedeelte van het geschut van Sebastopol te geven, om dit beeld van de H. Maagd te gieten.

— Het aantal personen, dat sedert den 15den Mei de algemeene tentoonstelling bezocht heeft, wordt op 6 millioen geschat, hetwelk dagelijks gemiddeld 40,000 geeft.

— Bij gelegenheid van het internationale congres voor de statistiek, dat onlangs alhier werd gehouden, zijn verschillende de buitenlandsche gedelegeerden tot officiers en ridders der orde van het Legioen van Eer benoemd; onder anderen is de heer *von Baumhauer*, directeur van het bureau van statistiek te 's Gravenhage, benoemd tot ridder dier orde.

— De regtbank te Parijs heeft thans, overeenkomstig het requisitoir van het openbaar ministerie, *Bellemare*, die den 8sten September j.l. met eene pistool op Keizer *Napoleon* geschoten heeft, voor waanzinnig verklaard en van verdere regtsvervolging wegens dat bedrijf afgezien.

— De verbreiding van het revolutionaire genootschap *la Marianne*, waarvan een groot aantal leden thans te Angers te regt staat, baart der regering niet weinig zorg. Bijna geen departement is er, alwaar het niet eene vertakking heeft gevestigd. Men hoopt dat de debatten van bedoelde regtszaak eenig meer licht over den geheimen werkkring der vereeniging mogen verspreiden. Die debatten zijn en blijven opmerkelijk door de stoutheid waarmede de beschuldigden op de hun gestelde vragen antwoorden. Een hunner had den moed tot den voorzitter te zeggen: » Wij wilden Angers innemen, zoo als gij Sebastopol hebt ingenomen." Woensdag den 17den dezer verwacht men de sluiting der debatten in deze zaak. Niet minder dan 500 vragen zullen aan den jury ter beantwoording worden voorgelegd.

(Per telegraaf wordt heden gemeld, dat 3 der beschuldigden zijn veroordeeld tot verbanning in eene versterkte plaats, 11 beschuldigden tot eenvoudige verbanning en 11 zijn vrijgesteld. De overigen hebben kerkerstraf bekomen.)

— In brieven uit Marseille wordt hoog opgegeven van het groot aantal troepen, welke in die stad vereenigd zijn en aankomen, om naar de Krim te worden overgebragt. Men moet echter niet vergeten dat dit krijgsvolk voor een goed gedeelte bestemd is om uitgediende soldaten en zelfs geheele regementen, die naar Frankrijk terugkeeren, te vervangen. Men zegt ten minste, dat eenige regementen die het langst in de Krim zijn geweest en dus het meest geleden hebben, naar hun vaderland zullen terugkeeren; namelijk, wat er nog van over is.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

De voorloopige verslagen betreffende het onderzoek van de onderscheidene hoofdstukken der staatsbegrooting voor 1856 in de afdeelingen der Tweede Kamer, worden achtervolgens medegedeeld.

Het verslag betreffende het *eerste* hoofdstuk is den 11den October door de commissie van rapporteurs, bestaande uit de heeren *v. Lijnden*, *Heemskerk*, *Meeussen*, *v. Bosse* en *Dirks*, vastgesteld. Bij dit verslag wordt de begrooting in 't algemeen behandeld, en worden de bedenkingen medegedeeld, welke in de afdeelingen daarop zijn gerezen.

In de meeste afdeelingen heeft men zich beklaagd over de ongenoegzaamheid der memoriën van toelichting, en welke niet door de aanteekeningen, gevoegd bij de uitgewerkte staten, wordt vergoed. Men heeft intusschen in dat opzigt met lof gewaagd van de memoriën van den minister van financiën, betreffende de schuld en de werking der wet op de brievenposterij.

Ook heeft men aangemerkt, dat het wenschelijk zoude zijn, dat de Regering dadelijk bij het indienen der staatsbegrooting bepaalde mededeelingen voegde ten aanzien van de te verwachten wetsontwerpen van een eenigzins gewigtigen aard, en is vrij algemeen op eene onverwijlde indiening aangedrongen.

Ten aanzien van de begrootingen voor de zee- en de landmagt heeft men aangemerkt, dat de Kamer niet genoegzaam omtrent de onderdeelen van sommige zeer belangrijke sommen is ingelicht.

Vele leden hebben aanmerking gemaakt op het hooge cijfer der aanvragen, en, naar luid van het verslag, is die onaangename indruk, bij het afdalen in de bijzonderheden, niet uitgewischt. Men meent weinige sporen van eene zucht tot inkrimping der uitgaven te bespeuren, en daarentegen veel neiging tot opdrijving en vermeerdering dezer uitgaven. Dit heeft voor het vervolg bekommering verwekt, vermits men zich toch niet kan vleijen, dat de koloniale baten op den duur zoo mildelijk zullen vloeijen, als in den laatsten tijd, en eene plotselinge vermindering noodlottig op den toestand van 's Rijks geldmiddelen zoude terugwerken. Verder is opgemerkt, dat op eene steeds doorgaande verbetering der middelen niet kan worden gerekend, nu het is beslist, dat met 1856 de belasting van het gemaal wordt afgeschaft.

Verscheidene andere leden hebben zich met de strekking dezer aanmerkingen niet vereenigd. Deze hebben gemeend, dat de vermeerdering der staats-uitgaven geenszins een bewijs oplevert van gemis aan spaarzaamheid bij de Regering; dat voor deze uitbreiding zeer gemakkelijk de oorzaken kunnen worden aangewezen; dat in vroegere tijdperken de uitgaven te veel zijn ingekrompen; dat, onder anderen, daardoor het materiëel onzer zeemagt in een diep verval is geraakt, waaruit het nu, met belangrijke opofferingen, moet worden opgeheven; — dat ook het leger door eene vroegere percentswijze besnoeijing al te zeer is verminderd, en dat er, om het op eenen slechts dragelijken voet te houden, meer aan moet worden te koste gelegd; dat de vermeerderde prijs der levensmiddelen op de begrootingen van justitie en van oorlog een' dadelijken invloed uitoefent, en dat indien de Regering wil voortgaan met den aanleg van de zoo nuttige werken bij den waterstaat, ook daarvoor een hooger bedrag moet worden uitgetrokken, vermits ook de prijs der materialen, en met name van het rijswerk, zoo zeer is gestegen.

Daarop is geantwoord, dat men ligtelijk uitgaven zoude kunnen aanwijzen, die te hoog zijn opgevoerd, en daarbij is inzonderheid gewezen op die voor marine en voor het leger. Men heeft doen opmerken, dat in 1850 16 tonnen gouds en in 1851 15 tonnen zijn bespaard, en dat in 1854 de besparing nog geene zes tonnen zal beloopen.

Volgens het verslag van het *tweede* hoofdstuk (*Hooge Collegiën van Staat, enz.*) heeft men het eenigzins vreemd gevonden, dat de artt. 1 en 2 van dit hoofdstuk, betrekking hebbende tot de schadeloosstelling en de vergoeding der reiskosten van de leden der Tweede Kamer met *f* 6000 en *f* 100 zijn verhoogd, zonder dat die verhooging met een enkel woord wordt toegelicht.

Algemeen heeft men met genoegen de mededeeling ontvangen dat de wet tot regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State nog in den loop van de tegenwoordige zitting aan de beraadslaging der Staten-Generaal zal worden onderworpen.

In meer dan ééne afdeeling is de aandacht gevestigd op de onregelmatige wijze, waarop de wetten en koninklijke besluiten in het *Staatsblad* worden afgekondigd, en is gevraagd, waaraan dit toe te schrijven is.

Bij de behandeling van het *vijfde* hoofdstuk der begrooting (*Binnenlandsche Zaken*), is door enkele leden de verklaring in herinnering gebragt, den 26sten April 1853 door het toen nieuw opgetreden ministerie gedaan. Uit die verklaring was af te leiden, dat de Regering weldra belangrijke wijzigingen in de provinciale en gemeentewetten zou voorbereiden. Vermits tot nu toe geenerlei voordragt van dien aard is gedaan, vroegen deze leden, of de Regering op dit punt tot nadere inzigten gekomen is; zoo neen, of men zich met eene spoedige indiening der toegezegde wijzigings-wetten zou mogen vleijen.

In al de afdeelingen heeft het eindcijfer van dit hoofdstuk tot ernstige beschouwingen aanleiding gegeven. Dat eindcijfer was in het oog van verscheidene leden veel te hoog. Wel was dit cijfer *f* 1,177,212.34 minder dan hetgeen voor 1855 is toegestaan; maar men vreesde dat dit eindcijfer slechts als voorloopig zou zijn aan te merken en naderhand, even als dit over 1855 in ruime mate is geschied, door suppletoire begrootingen zou moeten worden aangevuld.

Met genoegen heeft men de mededeeling ontvangen, dat eene nieuwe wet op de nationale militie ontworpen is en vermoedelijk eerlang aan de Staten Generaal zal worden aangeboden; lang reeds bleef de voordragt daartoe achterwege. Algemeen achtte men zich verpligt, de aandacht der Regering op nieuw en met nadruk te vestigen op de regeling der medische politie. De behoefte aan eene betere regeling is bijzonder groot en wordt toenemend gevoeld.

Ofschoon in den laatsten tijd bij de wet in sommige belangen van den waterstaat is voorzien, hebben verscheidene leden de wensch uitgedrukt, dat de algemeene regelingswet omtrent dit onderwerp, die volgens art. 191 der grondwet gevorderd wordt, door de Regering niet uit het oog mag worden verloren.

De afdeeling waterstaat, enz., heeft tot de aanmerking aanleiding gegeven, dat vele der talrijke posten, waaruit zij bestaat, niet genoegzaam worden toegelicht. De onduidelijkheid in dit opzigt neemt meer toe dan af.

Algemeen heeft het zeer aanmerkelijk bedrag van *f* 100,000 voor den aanbouw van nieuwe inundatiesluizen te Dalem, groot bezwaar ontmoet.

Met leedwezen heeft men gezien, dat de post voor subsidiën aan besturen, maatschappijen en instellingen tot de bekostiging van werken, die op de staatsbegrooting voor 1855 *f* 283,935.32 bedroeg, thans tot *f* 321,310.33 is geklommen, zoodat uit dezen hoofde in het toekomstige jaar al weder omstreeks *f* 40,000 meer zou worden uitgegeven. Zeer vele leden hebben gemeend zich met ernst tegen de onmiskenbare strekking te moeten verklaren, om dezen tak van 's Rijks uitgaven uit te breiden.

Door verscheidene leden is het verlangen geuit, dat de tegenwoordige zitting der Staten Generaal ook gekenmerkt moge worden door het voordragen eener wet op het hooger onderwijs.

Het brengen van de kosten der koninklijke akademie te Delft op dit hoofdstuk der begrooting heeft tot uiteenloopende beschouwingen aanleiding gegeven.

Bij den eersten opslag zagen vele leden, ook ten gevolge van de minder juiste opheldering in den toelichtenden staat, groot bezwaar in het toestaan van een rijks subsidie van *f* 4000 voor de oprigting van een metalen standbeeld ter eere van den uitvinder der boekdrukkunst. Dat bezwaar is echter bij verscheidene leden opgeheven, nadat men herinnerd had, dat het plan van het oprigten van een standbeeld voor *Coster* reeds van 1846 dagteekent; dat door vrijwillige giften eene aanzienlijke som is bijeengebragt; dat thans uit die bron niet meer kan worden geput, en dat het dus hier alleen een laatste stap geldt tot een voor de eer des Vaderlands niet onverschillig doel.

Bij de behandeling van het *zesde* hoofdstuk (*Hervormde Eeredienst*) werd, met verwijzing naar hetgeen ten vorigen jare en vroeger over den betreurenswaardigen toestand van de Herv. Kerk gezegd is, in eene afdeeling de wensch herhaald, dat de Regering meer in het oog mogt houden, vooreerst, dat de handelwijze van het gouvernement zelf, sedert 1816 tot op den huidigen dag, mede onder de oorzaken van dien toestand moet worden gesteld; ten andere, dat ook voor de betrekkingen tot het wereldlijk gezag het kenmerk van elke, dus ook van de Herv. Kerk, in de grondtrekken van hare belijdenis ligt; eindelijk dat, zoo de Regering op dit kenmerk, waar zij met de kerk in aanraking komt, geen acht geeft, er althans, bij de tegenwoordige verdeeldheden, rekening mogt worden gemaakt op eene onpartijdigheid, waarvan men, ook dit jaar, met leedwezen het tegendeel opgemerkt heeft.

Uit de beschouwing van verschillende onderdeelen van het zevende hoofdstuk (*R. K. Eeredienst*) en voornamelijk van den post: » Subsidiën ten behoeve van kerkelijke gebouwen en pastorijen," meenden eenige leden bij dit departement van algemeen bestuur eene strekking tot vermeerdering der uitgaven te hebben opgemerkt. In zoover deze vermeerdering noodig mogt zijn ter tegemoetkoming in toenemende behoefte aan leeraren, ten gevolge van het aangroeijen der R. K. bevolking, schijnt zij te kunnen worden geregtvaardigd en konden deze leden daarin geene aanleiding tot bedenking vinden; maar, huns inziens, behoeft het geene gewoonte te worden om al het toegestane, ook indien het niet noodzakelijk ware, te besteden.

Aangaande het *negende* hoofdstuk A (*Nationale schuld*) is door verscheidene leden gevraagd, waarom hier weder de som van *f* 416,500 voor de renten der schatkistbiljetten is uitgetrokken, daar het bij de aanzienlijke saldo's in de schatkist voorhanden, naauwelijks denkbaar is, dat de Regering gedurende het jaar 1856 tot de uitgifte van schatkistbiljetten gedwongen kan worden.

Bij de beraadslaging over het *twaalfde* hoofdstuk (*Onvoorziene Uitgaven*) hebben enkele leden verklaard, hunne stem aan dit wetsontwerp niet te kunnen geven, omdat uit de daarbij toegestane som van *f* 100,000 ook geheime uitgaven konden worden gedaan, en omdat zij zich niet bevoegd achtten, gelden ter beschikking der Regering te stellen, van welker gebruik naderhand niet in de bijzonderheden bleek. Door een grooter aantal leden is wederom het verlangen geuit, dat bij dit hoofdstuk een staat mogt worden overgelegd van het gebruik der daarbij uitgetrokken globale som in het vorig dienstjaar.

'sGRAVENHAGE, 16 October.

Bij kon. besluit van den 13den, zijn benoemd: tot ontvanger der registratie voor de burgerlijke acten te Rotterdam, de heer *G. ten Sande*, thans te Schiedam; en tot ontvanger der registratie en domeinen te Schiedam, de heer *J. C. P. M. Pels Rijcken*, thans te Oudenbosch.

— Bij besluit van den 5den dezer heeft Z. M. tijdelijk tot zaakgelastigde bij den Pauselijken Stoel benoemd jhr. mr. *L. G. J. F. de Paul Duchastel*, thans raad van legatie bij het Nederlandsche gezantschap te Berlijn.

— Gisteren, bij gelegenheid van den verjaardag van Z. M. den Koning van Pruissen, is er een diner gehouden bij den Russischen gezant, bij afwezigheid van den Pruissischen minister. De heer *Lomonosoff* heeft o. a. een' toast uitgebragt op den Koning van Pruissen.

— Met zekerheid verneemt men, dat bij het hooger bestuur het voornemen bestaat om eerstdaags eene reorganisatie in het wapen der kavallerie te doen plaats grijpen, en wel, om het tegenwoordig regement jagers te paard (Limburgsch bondscontingent) te veranderen in een 5de regement dragonders; dat daarbij dus nog een vierde eskadron en verder datgene zal gevoegd worden, wat tot de formatie van een regement dragonders, op den tegenwoordigen voet behoort.

— De min. van binnenl. zaken heeft bepaald, dat de afdeelingen van de vereenigingen van den *H. Vincentius van Paulo* voortaan zullen behooren tot de instellingen bedoeld bij litt. *b* van art. 2 der armenwet.

— In verband met een partikulier schrijven uit Hamburg, deelt men ons van eene vriendschappelijke zijde mede, dat eenige Nederlandsche reeders, door eene zucht tot ongeoorloofde winst gedreven, zich zouden hebben laten verleiden om contrabande te vervoeren.

Het valt bezwaarlijk te gelooven, dat Nederlandsche reeders het belang der algemeene scheepvaart op zulk eene wijze zouden uit het oog verliezen, daar de Westersche kruisers tot dusverre onze vlag, als boven alle verdenking verheven, niet in het minste moeijelijk zijn gevallen, en op de Nederlandsche goede trouw volkomen steunen. Het kunnen, zoo de mededeeling waarheid behelst, zeker niet anders dan geheel op zich zelf staande feiten zijn, van geenen aard om in de voorschriften van bedoelde kruisers verandering te doen brengen. In ieder geval is de Regering buiten verdenking. Men weet hoe dikwerf en nadrukkelijk zij gewaarschuwd heeft. De materiële schade zou mitsdien persoonlijk worden gedragen, zonder dat de Regering bij magte zou wezen, om in zoodanig geval herstel te doen geworden. De Nederlandsche reeders en zeevaarders zullen dus hun welbegrepen belang en dat der vlag in het algemeen, bij voortduring blijven behartigen. (*Constitutioneel.*)

— De wetenschappelijke Europesche commissie, geroepen om haar advies uit te brengen over het plan van den heer *Ferdinand de Lesseps*, tot doorgraving van de landengte van Suez, bestaat uit de heeren *Rendel* (Engeland), *Negrelli* (Lombardisch-Venetiaansch koningrijk), *Conrad* (de Nederlanden), *Lentze* (Pruissen), *Paleocapa* (Sardinië), *Renaud* (Frankrijk), en *Lieussoux* (idem), als secretaris.

AMSTERDAM, 17 October.

De heeren jhr. *M. Salvador* en *S. Fongers* hebben cassatie aangeteekend van het arrest van het prov. geregtshof in Noord-Holland op den 10den October l.l. uitgesproken, van de arresten van den 13den Junij 1854 en 5den Februarij 1855,

voor zoover daarin nog punten aanwezig zijn waarop eene einduitspraak van den Hoogen Raad kan worden ingeroepen, en van de verdere incidentele arresten, in hunne zaak gevallen.

— Ook een geacht handelshuis alhier is voornemens, in vereeniging met eenige weinige ingezetenen en den directeur der maatschappij *de Atlas*, eene meel- en broodfabrijk op te rigten, die geheel ingerigt zal zijn naar de nieuwste uitvindingen.

EINDHOVEN, 15 October.

Heden heeft voor de regtbank alhier de behandeling plaats gehad der zaak van den heer officier van justitie, contra den wel-eerw. heer *A. van Moorsel*, R. K. priester, *C. Schampers* en *C. Herwegh*, allen te dezer stede woonachtig, aangeklaagd van het houden van openbare godsdienstoefening op den openbaren weg (processie naar de kapel te Meerveldhoven). Een aantal getuigen, meest oude lieden, werden als getuigen ter ontlasting gehoord, ten bewijze dat van oudsher de openbare processie naar Meerveldhoven toegelaten is. De officier mr. *J. P. van Blarkom*, heeft bij een ampel requisitoir gerequireerd, dat de beklaagden zullen worden schuldig verklaard *in strijd met de wet te hebben gehandeld*, en veroordeeld in de kosten. De eerw. heer *van Moorsel* heeft zelf zijne verdediging voorgedragen. De regtbank zal over acht dagen uitspraak doen. Buitengewoon talrijk was het publiek, dat de behandeling dezer zaak bijwoonde.

ASSEN, 17 October.

Het »Historisch Verein für Nieder-Sachsen," waarvan het bestuur gevestigd is in Hannover, heeft bij een schrijven van den 13den September 1855 de oprigting toegejuicht van het provinciaal museum van oudheden in Drenthe, »als hetwelk zich ten taak had gesteld de oudheden op te sporen en te verzamelen in eene aan het koningrijk Hannover grenzende provincie" en heeft aan het museum ten geschenke gezonden al zijne werken, bestaande in ruim 30 werken en werkjes, allen strekkende om Germaansche oudheden, als Hunnebedden en andere in Hannover wordende aangetroffen, te beschrijven en toe te lichten.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Woensdag den 17den October.

Aanwezig de heeren Slot, Oudeman, Trip, Muller, van Ittersum, Roelfsema, Doornbosch, van Houten, Onnes, de Sitter, Cremers, Mesdag, Edelinck, Meijer, Geertsema, Dommering, van Heijningen Bosch, Upmeijer, de la Faille, Quintus en van Imhoff.

Aan de orde worden gesteld:

1) *Ontwerp-reglement en tarief voor een beurtveer tusschen Groningen en Zaandam.* — Vastgesteld.

2) *Advies der veencommissie nopens het adres van kerkvoogden van Wildervank, participanten van het Veendammer verlaat, enz.* — De heer Geertsema verzoekt eenige inlichting omtrent de vrijceduls, die aan het boven-Wildervankster verlaat worden afgegeven; hij wenscht te weten welke de reden is, waarom in die vrijceduls de hoeveelheid van den geladen turf wordt vermeld; of die vermelding eenige beteekenis heeft en of in dat geval de verlaatsmeester, die deze vrijceduls opgeeft, zich niet eerst moet verzekeren van de hoeveelheid der lading. Verder vraagt hij, of Groningen als partikulier nog geïnteresseerd is bij het Beneden Veendammer-verlaat.

De heer Quintus antwoordt hierop, dat die vrijceduls afgegeven worden geheel overeenkomstig de verklaring van den veenboer naar eene oude van jaren herwaarts bestaande en altijd gevolgde gewoonte, en dat de veencommissie zwarigheid gemaakt had in het oude daarbij gebruikelijke formulier verandering te brengen, waardoor men misschien in moeijelijkheden zoude komen met de Drentsche marktgenooten; dat anders in die verklaring op zich zelve geen nut gelegen is, daar de verlaatsmeester niet zegt wat hij bevonden heeft, maar alleen verklaart, dat de veenboer zoo en zooveel opgegeven heeft. Wil men nu zien of daarbij bedrog gepleegd wordt, dan kan men het nameten, maar de stad heeft daarbij geen belang. Verder zegt spr., dat de stad wel gedeeltelijk belang heeft bij het Veendammer verlaat, doch dat van de fondsen van dit verlaat nimmer uitdeeling gehouden wordt; zij dienen alleen tot onderhoud van het verlaat en worden overigens opgespaard, zoodat er ook uit dit oogpunt geen reden bestaat om de ladingen bij het Wildervankster verlaat ten behoeve van de inning der gelden aan het Veendammer verlaat te constateren.

Het komt den heer Geertsema alsnu doelloos voor eene verklaring van eene bepaalde kwantiteit te laten afgeven bij het Wildervankster verlaat, daar toch, zoo als de heer Quintus gezegd heeft, de passagegelden reeds dadelijk in het veen worden betaald. Die vrijcedul wordt dan een vrijbrief om te smokkelen bij het Veendammer verlaat, en hij ziet niet in, waarom men geene wijziging zal brengen in een formulier en iets daaruit weglaten wat geheel overbodig is, wanneer men daarmede eene dienst kan doen aan de directie van het Veendammer verlaat.

De heer Quintus merkt hiertegen op, dat het Veendammer verlaat daardoor niets gebaat zal worden, want men zal daar dan de lading moeten nameten, waartoe men ook nu het regt heeft. Hij ziet daarom niet in, waarom men verandering zal maken in eene jaren oude gewoonte, waarop de Drentsche marktgenooten zeer gesteld zijn; z. i. moeten diegenen surveilleren, wien dit te pas komt.

Op den heer Cremers heeft het gesprokene den indruk gemaakt, dat door iemand namens de stad eene verklaring wordt afgegeven, zonder dat door hem zelf wordt nagegaan of zij overeenkomstig de waarheid is. Dit acht hij minder raadzaam en goed; de verlaatsmeester te Wildervank moet niet zelf de hoeveelheid turf certificeren.

De heer Onnes voert aan, dat de afgifte van vrijceduls geschiedt in gevolge de bepaling van het convenant. Het komt hem voor, dat adressanten ten gevolge van hetgeen voor eenigen tijd met een schipper aan het Veendammer verlaat gebeurd is nu eens beproeven willen, of de stad wel de dwaasheid zou willen hebben om bij het Wildervankster verlaat de schepen op te houden en te laten uitmeten ten behoeve van de participanten van het Veendammer verlaat en met groote kosten voor de stad van liggeld, enz. Het best zal zijn zich niet te bemoeijen met de zaak.

De heer Geertsema wil geenszins het voorstel van adressanten ondersteunen, maar hij meent, dat men op eene andere wijze zonder nadeel voor de stad aan het verlangen van de directie van het Veendammer verlaat kon voldoen, door eenvoudig te besluiten dat in 't vervolg de kwantiteit van turf niet meer aan het Boven-Wildervankster verlaat in de vrijceduls zal worden uitgedrukt.

De voorzitter is van oordeel, dat men moeijelijk dadelijk hierin eene beslissing zal kunnen nemen, en geeft daarom in overweging de zaak aan te houden, ten einde ieder in de gelegenheid zij zich nader daarmede bekend te maken.

Dit voorstel vindt geen bijval. Nadat de heeren Onnes, Quintus en Geertsema hunne gevoelens nog nader uiteengezet hadden en deze laatste verklaarde zijn amendement te zullen intrekken, indien inderdaad in het convenant de bepaling is opgenomen, dat de afgifte van vrijceduls aan het Boven-Wildervankster verlaat moet geschieden, — wordt het amendement met 19 tegen 2 stemmen verworpen. (*Voor*: de heeren *Geertsema* en *Doornbosch*.)

Hierop wordt besloten overeenkomstig het advies der veencommissie.

3) *Adres der afgesch. Israëlietische gemeente Teschuath Jisraël, betrekkelijk het verkrijgen van eene afzonderlijke begraafplaats.* — Rondzenden bij de leden benevens het adres der hoofdsynagoge en overige betrekkelijke stukken, alsmede, op verzoek van den heer de Sitter, de aankomstbrieven van de begraafplaats buiten de Boteringepoort en van de vroegere in den dwinger bij het Boterdiep.

4) *Brief van de kamer van Koophandel en Fabrijken, mededeelende de 4 leden die aftreden.* — De voorzitter wijst tot leden voor het bureau van stemopneming bij de verkiezing aan de heeren Dommering en Meijer.

5) *Rekest van ambtenaren ter secretarij om ruimere bezoldiging.* — In handen gesteld van het collegie van dagel. bestuur om berigt en raad.

Hierop wordt nog eene zitting met gesloten deuren gehouden.

GRONINGEN, 18 October.

Heden had om 12 uur hier de jaarlijksche vergadering der leden van de afdeeling Groningen van het Nederlandsche bijbelgenootschap plaats. Eerst werd een verslag voorgelezen van wege het bestuur, waarin de bijbelverspreiding werd beschouwd als eene zaak, waartoe menschen uit allerlei standen en kringen medewerken, en allen hunne roeping als geestelijke priesters meer en meer gevoelen. Onder de bijzonderheden betrekkelijk Groningen behoorde de vermelding, dat wijlen de heer mr. M. Lentz een legaat van *f* 2000 voor het genootschap heeft nagelaten. Voorts werd verslag gedaan van de ontvang en uitgave dezer afdeeling van den 1sten Mei 1854 tot den 30sten April 1855, van de uitgifte van bijbels door de afdeeling, en daarbij eenige fraaije nieuwe drukken vertoond, en eindelijk de aftredende leden des bestuurs, de heeren C. H. v. Herwerden, C.H.z., P. Hofstede de Groot en E. J. Offerhaus, herkozen. Dezen avond heeft eene opwekkende rede in de Groote kerk plaats, door den heer W. Boekhoudt, pred. te Delfzijl.

— Sedert de laatste opgave zijn bij de plaatselijke geneeskundige commissie alhier tot op heden aangegeven als door de cholera aangetast 52 personen. Er zijn sedert dien tijd hersteld 17 en overleden 35 personen, terwijl op heden nog 48 in behandeling bleven.

Van het eerste ziektegeval, op den 27sten Augustus af zijn thans in het geheel 205 personen alhier door de cholera aangetast, van welke 115 overleden.

Naar wij vernemen, is de cholera ook in vrij hevigen graad aanwezig op de *Zoutkamp*, waar er reeds eenige personen aan bezweken zijn.

— Gisteren werd aan onze Hoogeschool tot Doctor in de Regten bevorderd de heer O. E. G. van Limburg Stirum, van Oudwoude, na het verdedigen van *Quaestiones Juris Inaugurales.*

— De *Prov. Dr. Ct.* wil weten, dat men spoedig de openstelling mag te gemoet zien van de geldleening voor het kanaal van hier naar Assen.

— Uit *Warfhuizen* wordt ons van den 16den het volgende berigt: »In den nacht van l.l. Vrijdag op Zaturdag, alsmede in dien van Zaturdag op Zondag, telkens ongeveer te één uur, was het onweder vergezeld van hevige bliksem en donderslagen. Het rommelen des donders merkte men ook weder heden morgen ongeveer 9 uur op. Wij vermelden dit als iets merkwaardigs in den herfst en bij zulk eene koude weêrsgesteldheid.

— Ofschoon het zaaijen van het winterkoren in *de Marne* ook voor het grootste gedeelte is afgeloopen en dit uitmuntend in den grond is gekomen, worden de landbouwers evenwel in de laatste zaaijing door de aanhoudend natte weêrsgesteldheid verhinderd.

— Eenige dagen geleden is gemeld, dat de uitvoer van granen in de zee van Azoff voor de neutrale schepen was vrijgesteld. Het dagblad *le Nord* meent uit eene goede bron te kunnen verzekeren, dat slechts een enkel handelshuis te Triëst van de Russische regering de vergunning heeft gekregen om de granen, welke het op de kust der zee van Azoff bezat, uit te voeren, — en van de geallieërde mogendheden, om die granen door de Zwarte zee naar zijne entrepôts te brengen. Het verbod van uitvoer blijft dus, volgens *le Nord*, behoudens deze enkele uitzondering van volle kracht.

— Men verhaalt dat een geneesheer te Weenen, dr. F..., eene hoogst belangrijke proef genomen heeft, om den invloed te zien, dien enkel vrees voor aansteking op een volkomen gezond mensch hebben kan. Dr. F... had namelijk, met goedkeuring der betrokken overheid, eenen veroordeelden misdadiger, van een bijzonder krachtig en gezond gestel, vermindering der overblijvende straf beloofd, wanneer hij vrijwilig zou gaan liggen in een bed waarin zoo even een choleraziekе gestorven was. Als hij ziek mogt worden, zou hij op het zorgvuldigst verpleegd worden, en verscheidene geneesheeren verzekerden, aanhoudend bij zijne legerstede te zullen waken. De gevangene bewilligde na eenig bedenken, en de proef begon. Na weinige uren openbaarden zich reeds de verschijnselen der braakloop, en de kranke had spoedig een' formelen aanval der cholera door te staan. Met de grootste opmerkzaamheid behandeld en verpleegd, gelukte het spoedig den zieke weder op te rigten en met behulp van zijn krachtig gestel zijne volkomene genezing te bevorderen. Doch hoe groot was nu de algemeene verrassing, toen men vernam, dat de genezene geenszins in het ziekbed van eenen aan cholera gestorvene gelegd, maar dit voorwendsel slechts gebruikt was om te zien, hoever het effect van de inbeelding en schrik wel gaat.

Bevolking van de Krim.

Volgens eene door den Franschen *Moniteur* medegedeelde opgaaf, die uit eene vertrouwen verdienende bron geput is, zal de mannelijke bevolking der Krim in een rond getal, het cijfer van 200,000 niet te boven gaan. Daaronder zijn 156,000 Tartaren; deze Tartaarsche bevolking bestaat nit 80,000 boeren, 16,000 geestelijken, 10,000 edelen, 50,000 burgerlieden en neringdoenden, die in de steden verblijf houden. De Christen bevolking bedraagt slechts 22- of 23,000 zielen; zij is geheel van Europesche afkomst. Men rekent op slechts 3000 het aantal Russen, handwerken en ambachten uitoefenende, die zich sedert de verovering der Krim aldaar gevestigd hadden. Turkije en meer bepaaldelijk Konstantinopel hebben voor de bevolking van het schiereiland eene bijdrage geleverd van omstreeks 10,000 Grieken, die zich meerendeels te Eupatoria en Balaklava gevestigd hadden. Dat voorbeeld is door hoogstens 5000 Armeniërs gevolgd. Eindelijk zijn er nog 6000 Polen, Duitschers en Franschen, die echter niet tot de vaste bevolking gerekend kunnen worden en nog geneigd zijn om weder andere woonplaatsen te zoeken.

AANBESTEDINGEN.

Midwolda (Oldambt), 12 Oct. Nadat des voormiddags door eene commissie uit den raad en den heer opzigter *A. van Rees* in loco aanwijs was gedaan, had heden namiddag de uitbesteding plaats bij enkele inschrijving van het leggen van een kunstweg, loopende van af den stoommolen te Oostwolderpolder tot aan de behuizing van de weduwe *Johs. Smith* te Oostwold, en werd hierop ingeschreven door: *D. Oomkens*, te Winschoten, *f* 13,600; *T. van Dijk*, te Winsum, *f* 13,548.49; *H. B. Harkema*, te Warfhuizen, *f* 14,547; *E. van der Voort*, te Winschoten, *f* 12,800; *H. Freeze*, te Delfzijl, *f* 12,489, en *H. J. Hillinga*, te Winschoten, *f* 12,390; zoodat de laatste aannemer is geworden.

KERKNIEUWS.

Utrecht, 16 Oct. Na onderscheidene stemmingen en herstemmingen, is eindelijk met het lot tegen ds. *Gildemeester*, tot herder en leeraar voor de Ned. Herv. gemeente alhier beroepen: ds. *Barger*, pred. te Vreeland. Een groot deel van predikanten en het gansche collegie van ouderlingen heeft aan het beroepingswerk geen deel genomen.

Haaksbergen, 14 Oct. Ter vervulling der vacature, ontstaan door het verleende emeritaat van ds. *W. van den Ham*, heeft de kerkeraad der Herv. gemeente in eene op heden gehouden vergadering het volgende 12tal predikanten opgemaakt: dd. *Sibmacher Zijnen*, te Delden; *Jannink*, te Goor; *Maalderink*, te Geesteren; *Berghege*, te Gapinge; *van der Velde*, te Borne; *Holwerda*, te Oude Lemmer; *Hattink*, te Tubbergen; *Ribbius*, te Buurse; *Meijjes*, te Leersum; *Badon van de Berg*, te Hoogmade; *Meurs*, te Wapenvelde, en *Faassen de Heer*, te Bekerke.

— Uit een zestal heeren kandidaten is tot herder en leeraar te Herkingen benoemd de heer *G. van Leeuwen*, th. dr.

— Bij de Chr.' Afg. gemeente te Smilde is beroepen ds. *W. Kok*, van 't Hoogeveen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 18 October.

De mislukte aanval van de Russen tegen Kars wordt thans ook door Russische berigten bevestigd.

Alhier is berigt ontvangen, dat de uitvoer van granen uit Egypte door den onderkoning voor 3 maanden is verboden.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 18 *October.*

Nederland Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{11}{16}$.
Dito Dito	» 3	»	75.
Dito Dito	» 4	»	$92\frac{13}{16}$.
Oostenrijk Metalliek	» 5	»	$62\frac{14}{16}$.
Dito 1851 en 1852	» $2\frac{1}{2}$	»	$31\frac{14}{16}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	$73\frac{1}{2}$.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	$67\frac{1}{16}$.
Spanje Onb. Stukken	» $1\frac{1}{4}$	»	$19\frac{1}{8}$.
Dito Binnenl.	» 3	»	$31\frac{11}{16}$.
Portugal	» 3	»	$39\frac{3}{4}$.
Rusland Oblig. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	$101\frac{1}{4}$.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	—
Dito bij *Hope*	» 4	»	$75\frac{1}{8}$.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	$74\frac{3}{8}$.

LONDEN, 18 *October*. Consols $87\frac{3}{8}$.

Het disconte der bank is op nieuw verhoogd en wel op 6 pCt. gedurende 60 dagen. Na dien tijd zal het tot 7 pCt. stijgen.

PARIJS, 18 *October*. Fransche 3 pCt. 64.15.

Deze verlaging moet worden toegeschreven aan de verhooging van het disconto der Engelsche bank.

INGEZONDEN STUKKEN.

De Cholera, de Regering, de Gemeentebesturen en de Openbare Gezondheidsregeling.

Velen hebben het stuk (dat slechts een uittreksel was van een uitvoerig betoog) onder bovenstaanden titel in de *Groninger Courant* van Woensdag j.l. geplaatst, naar 't schijnt, niet wel begrepen. »Daarin wordt," zegt men, »wèl medegedeeld, dat er niets is gedaan om de Cholera te weren; maar er wordt, helaas! niet in »gezegd, wat men tot dat einde had kunnen of moeten doen!" Onzes bedunkens, blijkt dit genoeg uit hetgeen de geachte schrijver aangaande zijne eigene ervaring mededeelt. Voor anderen zal de zaak misschien duidelijker worden, wanneer wij hen op een feit, wel is waar reeds elders vermeld, maar nog niet genoeg behartigd, indachtig maken; een feit, niet uit den vreemde ontleend, maar in onze onmiddellijke nabijheid waargenomen.

In het *Verslag van het Algemeen Diaken-Gezelschap der Ned. Hervormde Gemeente van Groningen*, over 1854, leest men n.l. ten opzigte der door gemeld gezelschap zoo zeer verbeterde armenwoningen o. a. het volgende: »Geenszins willen wij aan onze pogingen verbinden de verblijdende uitkomst in 1854 verkregen, doordien tijdens het heerschen der Cholera, uit onze woningen niemand als Cholera-zieke of als doode is gedragen; maar de aandacht hierop te vestigen, rekenen wij ons verpligt. In zeer korten tijd zijn in de buurt der armen-woningen van de 6de kluft 13 menschen aan de zoo zeer gevreesde ziekte gestorven, en, ofschoon allen tot den behoeftigen stand behoorende, leverden onze woningen tot dat getal niet één. Ware dit het eerste gunstige resultaat, dat wij hebben aan te bieden, het zoude minder passend zijn hiervan melding te maken; maar nu sinds het jaar 1848 bij herhaling onze kamers zoo zeer verschoond zijn gebleven, mag gewis de aandacht daarop gevestigd worden."

En in het *Verslag van de werkzaamheden der Commissie voor Cholera-Zieken*, in 1855 gedr. en uitg. bij P. W. van Heijningen Bosch en de Erven C. M. van Bolhuis Hoitsema, wordt dienaangaande berigt: »dat in de 100 woningen, gebouwd of aangekocht door en onder toezigt staande van bovengenoemd Algemeen Diaken-Gezelschap, zich slechts eens, en wel in het jaar 1849 (toen er niet minder dan 1449 personen door de Cholera werden aangetast) een paar gevallen van die ziekte hebben voorgedaan, ofschoon zij ons reeds 4 malen na 1843 (in welk jaar die woningen zijn gebouwd) bezocht heeft."

Overweegt men nu hierbij dat de meeste dier woningen juist in die gedeelten der stad zijn gelegen, waar de Cholera het sterkst geheerscht heeft (wij herinneren aan 't Oude Bosch en de Driemolendrift, aan de Heerepoorten-molendrift en de Raamstraat, de driften in de Prinsenstraat, de Bloemstraat, Violettensteeg, enz.), dat zij enkel door behoeftigen en bedeelden, die overigens onder dezelfde omstandigheden verkeeren als hunne naburen, bewoond worden, dat de gast-, armen- en weeshuizen zoo goed als geheel van de Cholera bevrijd bleven, kan men dan nog wel ernstig meenen dat er tot wering dier ziekte niet veel gedaan *kan* — en behoeft men dan nog wel te vragen wat er in de eerste plaats tot dat einde gedaan *moet* worden?

Bijna iedere epidemische ziekte leert, dat de ellendige kotten, waarin varkens naar men zou zeggen, zouden stikken, maar waarin menschen moeten ademen, broeinesten zijn voor hare ontwikkeling, middenpunten tot nieuwe verspreiding, bronnen van nieuwe besmetting. Maar geen van alle dringt met zulk eene onverbiddelijke gestrengheid op het uit den weg ruimen of verbeteren van die verblijven aan, als de Cholera; geen van alle spreekt zóó krachtig en zóó verstaanbaar.

Waarom heeft men het door haar gesprokene nog niet ter harte genomen? Is hetgeen zij vordert welligt eene zaak van onmogelijkheid? De resultaten, door het algemeen diakengezelschap verkregen, geven het antwoord. Of verwacht men, en troost men zich er welligt mede, dat de Cholera, in deze hare eischen weldra moede, wel weder voor geruimen tijd hare vordering zal opschorten, of (schijnbaar ten minste) die zal vergeten? 't Is mogelijk; maar men bedenke dan tevens, dat zij eens ook te krachtiger weder zal komen aanmanen, naar mate zij langer uitstel tot voldoening van hare eischen heeft geschonken.

En niet alleen op eene verbetering der woningen, neen, op eene geheele, plaatselijke zoo wel als algemeene gezondheidsregeling zal zij met kracht blijven aandringen; zij zal welligt tot stand helpen brengen, wat eenige honderden geneeskundigen niet vermogten; zij zal misschien gehoorzaamheid eischen van regeringen, die de stem der geneeskundigen onopgemerkt lieten: zij, nu nog de *vijandin*, maar in de gevolgen welligt eene zegenende *vriendin* van onze arme natuurgenooten.

Groningen, 18 October 1855.

A. H. S.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 15 Oct., *Rasker* Harm. Gezina, Newc.; *Oosterhuis* Vr. Janna, Hamb.; — 16 *Boer* Joan, Newc.

TEXEL 15 Oct., *Bakker* Maria, Grangemouth; — 16 *Potjer* Dankbaarheid, Londen.

VLIE 14 Oct., *Schaaf* Kooph. en Zeevaart, Newc.; *Evertsz* Gezina Cath. en *de Vries* Jantina, Koningsb.; *Schenk* Ida en Cornelia, *Kok* Newa en *de Jong* Maria, Freder.; *Nieboer Jr.* Martha, Krageröe.

HELVOET 15 Oct., *Vernes* Merwestroom, Bergen; — 16 *Lever* Hendrika, Trulleborg.

BROUWERSHAVEN 15 Oct., *Sap* Broederliefde, Memel, als bijlegger, met verlies van anker en kabel.

VLISSINGEN 14 Oct., *Martens* Johanna, Koningsb.

SEVILLE 10 Sept., *de Grooth Bakker* Katharina, Newc.

LIVORNO 8 Oct., *Vaalman* Maria spes mea, Newc.

DEAL 12 Oct., *de Winter* Margaretha, Livorno n. Hamburg.

BREMERHAVEN 10 Oct., *de Haan* Alida, Amsterdam; *Dijkema* Broedertrouw, Napels.

Op de ELVE 13 Oct., *Knoll* Catharina, Groningen.

BRUNSHAUSEN gepass. 14 Oct., *Postema* Jacoba Hendr., Ymedam.

CUXHAVEN 13 Oct., *de Jonge* Hillegina, Frederiks. n. Harl., met verlies van de boegspr. en zeilen; — 14 *Reinders* Jacoba Gezina, Oporto.

FLENSBURG 8 Oct., *v. d. Star* Maria, Stettin; — 10 *de Boer* Jantina Petron., Zwolle; — 11 *Waterborg* Karsina, Stettin; *Bossinga* Amicitia, Dantzig.

WOLGAST 7 Oct., *Gnodde* Sophia, Bremerhaven.

SWINEMUNDE 12 Oct., *Smit* Antje, Port Gordon; *Kuitze* Jonge Wicher, *Kwint* Margar. en *Hollander* Louise Sophia, Amst.; *Kuiper* Hendrika Hillegina, Helmsdale; *Engelsman* Christina, Lybster; *Lenger* Argo, Bremen.

PILLAU 12 Oct., *Legger* Termonde en *Brouwer* Alida, Londen.

MEMEL 10 Oct., *Prange* Graaf Adolf, Pillau.

STOCKHOLM 8 Oct., *Warners* Tjakkina Fennechina, Rendsburg.

FREDERIKSTAD 28 Sept., *Engelsman* Carolina, Amst.

TONNINGEN 13 Oct., *Oostema* Hunsingo, Newc. n. Rendsburg.

Vertrokken.

AMSTERDAM 16 Oct., *Dirks* Feena, Emden.

VLIE 14 Oct., *Voogd* Jacoba Christina, Koningsb.; *Drent* Anna Catharina, Rostock; *Oostra* Margrietha Hillechiena, Gothenburg; *de Jonge* Hendrika, Osterrisöer.

MAASSLUIS 14 Oct., *Meeuwes* Margaretha, Newc.

VLISSINGEN 14 Oct., *Jongebloed* Johanna, Dantzig.

LIVORNO 6 Oct., *van Driesten* Jantje Berg en *de Haan* Adelaide, Hamburg.

PAIMBOEUF 11 Oct., *Gruppelaar* Hillechina, Rott.

HAMBURG 13 Oct., *Albers* Louisa Susanna, Schied.; — 14 *Walker* Maria, Memel; *Lukkien* Margar. Wilhelm., Stettin.

HARBURG 14 Oct., *Muntendam* Jacoba, Burg.

FLENSBURG 8 Oct., *Drost* Vr. Juliane, Newc.

TONNINGEN 11 Oct., *Lever* Onderneming, Memel n. Antw.; — 12 *Feddes* Trijntje en *Albers* Hosianna, Stettin n. Termunterz.; *Kwint* Jantina, Demmin n. Amst.; — 13 *Westenborg* Twee Gebroeders, Kiel n. Nordhorn; *Dirks* Vier Gebroeders, Harburg.

Zeilklaar.

HELVOET 15 Oct., *Bok* Hoop van Capelle, *Kleinhouwer* Cornelis Wernard Eduard en *Pot* Vertrouwen, Batavia; *Uil* Madura, Akyab; *Wijtenhorst* Davo, Soerabaya; *Hazelhoff* Odelia Margarieta, Akyab; *Bruinseels* Pantalon, Buenos Ayros; *Puncke* Bernardus, Fernambuck; *Klein* Abeona, Triest; *de Vos* Beurs v. Amst. en *de Haan* Dina, Cardiff.

NEWCASTLE 12 Oct., *Meijer* Industrie en *Aden* Concordia, Konst.

In lading.

MALAGA 6 Oct., *Douwes* Pigeon, Antwerpen.

Zoutkamp, 17 Oct. Binnengekomen 16 Oct., *Broekema* Ida Hillech., v. Noorwegen; *Bakker* Reenna, v. Newc.; *Dik* Apollo, v. Liverpool.

Zeilklaar *Pluktje* Hermanna Hendrika, n. Newcastle; *Woudstra* Vier Gebroeders, n. Londen.

Delfzijl, 16 Oct. Binnengekomen 13 Oct., *Scholtens* Hendrika Regina, v. Ystad n. Amst., met gescheurde zeilen; *de Jong* Margaretha, v. de Oostzee n. de Maas, met gescheurde zeilen en slagzijde; *Kragt* Vr. Catharina, v. Emden; *Nieland* Trinette, v. Frederikstad.

Vertrokken 13 Oct., *Douwes* Venus, n. Norden; *Bolmeijer* Vriendschap, n. Leer.

Oostmahorn, 17 Oct. Ter reede gearriveerd 15 Oct., *Meijer* Wilhelmina, v. Leer n. Amst.; *Karst* Martha Alida, v. Koningsberg. n. Gron.; *Visser* Hillegonda Maria, v. Oudsoen n. Dockum; — 16 *Besjes* Vriendschap, v. Leer n. Amst.; *Pompor* Fennech. Catharina, v. Newc. n. Groningen.

Vertrokken 17 Oct., *Rosendahl* Fortrina, n. Hannover en *Muller* Antje, n. Bremen, beide v. Amsterdam.

Harlingen, 14 Oct. Binnengekomen *Uit* Stad Haarlem en *Jonker* Thia, v. Frederikstad.

Het schip Johanna Maria, kapit. *J. H. de Jong*, van Shields naar Hong Kong, is den 12 Oct. met schade door aanzeiling te Ramsgate binnengeloopen.

Gepraaid 6 Sept., op 13° 41′ N.Br., 26° 9′ W.L., *Wassenaar* Nassau, v. Shields n. Akyab. — Den 1 Oct., op 44° 10′ N.Br., 9° 17′ W.L., *Hoffman* Margaretha Simonetha, v. Swansea n. Rio de Janeiro.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

10 Oct. *de Haan*, Jantina, v. Londen n. Dantzig, m. koffij.
Kramer, Philothea, v. Amst. n. Dantzig, m. stukgoederen.
Steffens, Johannes, v. Newc. n. Koningsb., m. steenk.
Kuiper, Hendr. Hillegina, v. Helmsdale n. Stettin, m. haring.
Lever, Jantina Ikina, v. Londen n. Koningsb., m. thee.
Kwint, Margaretha, v. Amst. n. Stettin, m. stukg.
Smit, Antje, v. Banff n. Dantzig, m. haring.
Wekenborg jr., Anna Margaretha, v. Rouaan n. Memel.
Alberts, Gezina Jantina, v. Harl. n. Dantzig, m. ijzer.
Lenger, Argo, v. Bremen n. Stettin, m. hout.
Goosens, Gerardina Klasina, v. Amst. n. Koningsb., m. stukg.
11 —— *Jager*, Belina, v. Harl. n. Memel, m. ballast.
Jongebloed, Celeritas, v. Ostende n. Memel, m. ballast.
Altona, Hendrika Margar., v. Antw. n. Dantzig.
Koops, Lammechina, v. Port Madoc n. Koppenh.
De Wind den 10 Oct. O.; den 11den N.N.O., N.W., W.N.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 16 Oct., *Ringeling* Neptunus, Galatz; *de Vries* Jant., *Bakker* Harm. en *Everts* Gez. Cath., alle 3 Koningsb.; *Bonenveld* de Vrede, Noordzee; — 17 *Veldhuizen* Christ. Jacq., Surin.; *Hotze* Jantje Wilkens, Lond.; *de Boer* Arjen Brouwer, Newc.; *Pronk* Hendr. Ges., Konb.; *Kolk* de Jonge Boll, Hammerfest.

TEXEL 16 Oct., *v. Wijk* Anna Arnoldina, Surin.; *Franken* Johanna Adriana, Saramacca; *Koerkamp* Eersteling, Belfast; *Kramer* Harmon., Sunderl.; *Gust* IJzerstaven, Seaham; *Ruigh* Morgenster, Frederiks.

VLISSINGEN 16 Oct., *Potjewijd* Alida Elizabeth, Galatz.

LONDEN 14 Oct., *de Boer* Berendina Hendrika, Koningsb.

DUNGENESS 13 Oct., *de Boer* Catharina, Grimsby n. Jeremie; *de Jong* Petrus Jacobus, Rott. n. Livorno; *Kamminga* Drie Broeders, Antw. n. Belfast, hebben den volgenden dag de reis voortgezet.

Bij DUNGENESS den 13 Oct., *Meijer* Cornelia, Antw. n. Dublin.

DOVER 13 Oct., *Pot* Broedertrouw, Dordr. n. Belfast.

LIVERPOOL 12 Oct., *Boer* Verwisseling, Livorno; — 14 *Bragt* Lucretia, Hamburg.

NORTH SHIELDS 13 Oct., *de Jong* Mina, Aberdeen.

YARMOUTH 13 Oct., *de Jong* Twee Gezusters, Alkmaar.

BILBAO 10 Oct., *Mannekes* Dankbaarheid, Rott.

St. UBES 3 Oct., *Kal* Zeevaart, Gibraltar; *Huisman* Nina, Delfzijl.

SMIRNA 29 Sept., *de Weerd* Willem, Triest.

VALPARAISO 25 Aug., *Jansen* Nova Zembla, Callao.

SAN FRANCISCO 27 Aug., *de Jonge* Koningin der Nederlanden, en 1 Sept. *Mellema* Maasstroom, Cardiff.

HOBARTTOWN 4 Julij, *v. d. Meijden* Macassar, Londen.

ADELAIDE 1 Julij, *v. d. Kolff* Julia, Londen.

DANTZIG 12 en 13 Oct., *Slinger* Geessiena, Granville; *Oostervink* Pieter, Edam; *Kramer* Philothea, Amst.; *Stuitje* Christ. Johanna en *de Haan* Jantje, beide Lond.; *van der Wijck* Franciska, Brem.; — 15 *de Jonge* Castor, Amst.; *Deekes* Alida Giezen, Rott.

PILLAU 13 Oct., *Steenhuizen* Everh. en *Lever* Jant. Ikina, beide Lond.; *Stuit* Margar. Ges., Hull; *Schut* Jacob Synes, *de Jonge* Frouw. Elizab., *Niehof* Jant. Jetskel. en *Goossens* Gerard. Klas., alle 4 Amst.

MEMEL 11 Oct., *Staal* Tjadda, Schiedam.

Vertrokken.

AMSTERDAM 17 Oct., *Jaski* Stad Utrecht, Sydney; *Rijntjes* Surin., Surin.; *de Boer* Fenna, Newc.

TEXEL 17 Oct., *v. d. Meer van Kuffeler* Burgem. van Reenen en *Kuijper* Admir. Jan Evertsen, Batavia; *Visser* Catharina Harmanna, Havanna; *de Jong qq.* Dolfijn, Napels.

DEAL 13 Oct., *ter Huizen Kuijper*, n. Nickerie; *de Groot* Johanna Wilhelm, Cadix; *de Winter* Margaretha, Hamburg.

PORTSMOUTH 14 Oct., *v. Houten* Hollander, Havana.

CARDIFF 12 Oct., *de Goede* Verwisselieg., Konst.; — 13 *Staal* Vr. Clara, Dordr.

BONESS 12 Oct., *Valom* Zorg en Vlijt, Hamburg; *de Winter* Catharina, Aalborg.

VENETIE 3 Oct., *Klasen* Antje, St. Jean de Medua.

VALPARAISO 23 Aug., *Sterkenberg* St. Helena, San Antonio.

Zeilklaar.

WILMINGTON 29 Sept., *v. Duin* Maria Adriana, Rott.

NEWCASLE 13 Oct., *Klein* Aeolus, Konst.; *Mcdendorp* Johanna, Genua; *de Jonge* Ettina, Dantzig; *de Boer* Twee Gebroed., Amst.

ANTWERPEN 16 Oct., *Witkop* de Zwijger, Triest.

GRONINGEN, 18 Oct. Heden avond is voor deze stad gearriveerd het nieuwgebouwde schoonerschip Afina van Linge, groot 90 last, kapit. *P. J. Maathuis*, v. Veendam, gebouwd bij *J. A. Bieze, J.z.*, aldaar.

Vertrokken het nieuwgebouwde kopervaste schoonerschip Libra, groot 110 last, kapit. *R. J. Stomp*, v. Groningen.

LEEUWARDEN, 16 Oct. Den 13den dezer is, ten gevolge van in zee bekomen lekkagie en andere schade, op de reis van Osterrisöer n. Termunterzijl, op het eiland Ameland gestrand het met hout beladen Ned. tjalkschip Zwaantina, kapit. *S. J. Gruppelaar*. De equipage, bestaande uit 3 man, is gered, en de lading en tuigagie, onder directie van den burgemeester, geborgen. Het schip is echter, als geheel wrak geworden, verloren.

227ste STAATSLOTERIJ.

Prijzen van *f* 100 en daarboven.

Trekking der Vijfde Klasse.

9*de Lijst*. No. 18912 *f* 50,000; no. 7188 *f* 2500; nos. 4696 en 11552 ieder *f* 1000; no. 18410 *f* 400; nos. 2919, 5976, 16595 en 19819 ieder *f* 200; nos. 946, 1543, 2478, 4128, 5543, 7126, 7598, 8409, 9517, 10465, 13847, 17375 en 18612 ieder *f* 100. — 10*de Lijst*. No. 2561 *f* 5000; no. 4742 *f* 1000; no. 4208, 13617 en 15198 ieder *f* 200; no. 1343, 1912, 2113, 3449, 3774, 4100, 4977, 5764, 7594, 16090, 18095, 18293 en 18730 ieder *f* 100.

De PRIJS van *f* 5000,

op **No. 2561**, is getrokken in de COLLECTE van

U. S. Oppenheim,

op den hoek van Schoolholm.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 12den tot en met den 18den October 1855 zijn te *Groningen* geboren 14 zoons en 12 dochters; gehuwd 2 paren; overleden 29 ouden en 27 jongen.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

ROTTERDAM, 16 *Oct*. Tarwe: 155 ℔ witb. Poolsche *f* 565; 154 ℔ dito *f* 555, *f* 560; 160 ℔ nieuwe Hoogl. Kleefsche *f* 568; 163, 166 ℔ nieuwe Bovenl. Ris *f* 570, *f* 580; 160 ℔ dito *f* 550, *f* 563. Rogge: 152 ℔ Mecklenb. *f* 378; 148 ℔ dito *f* 365.

AMSTERDAM, 17 *Oct*. Pools. Tarwe tot iets hoogere prijzen met veel handel, andere soorten zonder omgang; verkocht. 130 ℔ b. Pools. *f* 550; 128 ℔ dito *f* 544; 126, 127 ℔ dito *f* 532, *f* 538; 128, 129 ℔ dito *f* 532, *f* 540; 125 ℔ dito *f* 516, alles naar kwaliteit. — Rogge ruim prijsh.; 123 ℔ Rost. *f* 364; 122 ℔ Holst. *f* 345; 120 ℔ Donau *f* 342; 116 ℔ o. gedr. *f* 338; 119 ℔ Archang. *f* 350; 121 ℔ Pruis *f* 355; 120 ℔ Pruis. *f* 350. — Gerst iets hooger verkocht; 112, 114 ℔ Deens. *f* 243, *f* 250; 113 ℔ Deensche Chevalier *f* 250; 101 ℔ j. Friesche winter *f* 220. In veiling tegen Vrijdag 27 L. j. Friesche winter, wegende 100 ℔. — Haver in een doen; 78 ℔ Voer *f* 155; 112 ℔ Deens. *f* 245 bij partij. — Boekweit prijshoudend; 119 ℔ Inl. Veen *f* 273. — Witte Erwten werden op *f* 11 gehouden en konden *f* 10¾ bij partij opbrengen.

Koolzaad op 9 vat in Nov. 103 p. vl. —Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk prijsh., op levering, vooral op het laatst, willig; op 6/w. *f* 57,50; vlieg. *f* 56; Nov. *f* 55 a *f* 55,50; Dec. *f* 55,50 a *f* 56; Mei *f* 55,50. — Lijnolie op levering van het najaar iets vaster; op 6/w. *f* 46,25; vlieg. *f* 45; Nov. *f* 44,25 a 50; Dec. *f* 44,75 a *f* 45. — Hennepolie op 6/w. *f* 54,50; vlieg. *f* 53.

RIGA, 11 *Oct*. De graanhandel was over 't geheel rustig. In Tarwe werd niet omgezet. Rogge 116, 117 ℔ tegen 128 zr. verkocht. Gerst stiller en weder voor 90 zr. te erlangen. Haver lager door de aanvoeren uit Koerland en van 90 tot 103 zr. te noteren.

KEULEN, 15 *Oct*. Bij de onbeduidende aanvoeren hebben de prijzen in de laatste dagen vrij aanzienlijke verhoogingen ondergaan en bleef ook heden de stemmig gunstig. Tarwe werd, bij levendige vraag naar België, ⅓ à ½ thl. p. Malter hooger verkocht, 234 ℔ 13¼ à 13 thl. Rogge werd, wat effect. waren betreft, tegen oude prijzen verkocht. Algemeen verwacht men, bij meerderen aanvoer van het land, een' teruggang van prijs: 220 ℔ 9¾ thl. In Raapolie was de verkooplust opgewekt en ging deze tegen 45 thl. p. ohm van de hand.

LONDEN, 15 *Oct*. Van inl. Tarwe was heden eene matige hoeveelheid ter markt, hetgeen tot 2 sh. avans op de prijzen van l.l. Maandag gereedelijk van de hand ging. Voor vreemde werd mede 1 a 2 sh. verhooging bewilligd, doch de omzet was niet uitgebreid. Gerst 1 sh., witte Erwten 1 a 2 sh. lager, graauwe goed prijshoudend. Van vreemde Haver ging tot vorige koersen weinig af.

Lijn-, Raap- en Hennepzaad ferm. Kanarie- en Mosterdzaad loom.

De aanvoeren van aardappelen te land en van de kust waren groot en de vraag algemeen goed tot zeer volle prijzen. Men noteert: York Regents 85 a 100 sh., Schotsche Lincoln en Iersche 80 a 90 sh. per ton.

Van den 17*den*. Granen onveranderd met weinig handel.

VEEMARKTEN.

LONDEN, 15 *Oct*. De aanvoer van horenvee en schapen van het vaste land gedurende de afgeloopen week was matig. Bij het tolkantoor zijn aangegeven: 2055 ossen, 384 kalveren, 350 varkens en 4953 schapen. De voorraad vee ter markt van heden was groot, zijnde 5220 stuks runderen en 2600 schapen. De handel toonde echter veel levendigheid en de stemming was merkelijk beter dan sedert eenigen tijd het geval was. Schapen neigden zelfs tot verhooging.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 17 *October*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 63⅝, 63¾, 63¾; Dito Dito 3 pCt. 75⅛; Dito Dito 4 pCt. 92¾, 92$\frac{15}{16}$, 92⅞. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 50⅜, 50⅝. — SPANJE, Onbep. Stukken 1¼ pCt. 19$\frac{3}{16}$, 19¼; Dito Binnenlandsche à 6/m. 3 pCt. 31¾, 31$\frac{13}{16}$, 31$\frac{15}{16}$; Amortisable Schuld 5. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 39½, 39⅞, 39⅞. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 101⅛, 101¼; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 100¼; Cert. 4½ pCt. 86⅞, 87, 87; Dito bij *Hope* 4 pCt. 75; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 74¼.

OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 63⅛, 63¼; Dito Nation. 5 pCt. 67$\frac{5}{16}$, 67$\frac{7}{16}$, 67⅜; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 32, 32⅛; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 32, 32⅛; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 73⅝; Amerik. Bank-Act. 1$\frac{7}{16}$, ½; Dito Orig. 1⅛; Denem. 3 pCt. 82; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 100¾; Mexik. 19⅛, ¼, ⅛ ex div.; Dito Onb. 19⅛, ¼, ⅛ ex div.; Peru 4½ pCt. 71; Gren. 2¾ pCt. 17¼; Dito Onb. 17⅝, ¾, ¾; Ecuad. Coup. 37, ⅛; Venez. 4½ pCt. 26⅛, ¼; Dito Onb. 25¾, 26; Dito Uitg. 11⅛, ¼, ¼.

Bij geanimeerde affaire in Integralen waren heden Holl. fondsen wederom goed prijshoudend. — In vreemde effecten was weinig handel of variatie. Alleen waren Oostenr. bij eenigen omzet iets vaster.

5 pCts. N. Russen bij *Stieglitz* 80¼, ⅝.

Koers van het geld: Beleen. 3⅛, Prolong. 3⅛, Disc. 3½ pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen 63¾; Spaansche 1¼ pCt. 19$\frac{3}{16}$ a ¼; Binnenl. 3 pCt. 31$\frac{13}{16}$; Metall. 5 pCt. 63$\frac{3}{16}$ a ¼.

ADVERTENTIEN.

Nederl. Bijbelgenootschap.

Afdeeling LEENS.

OPENLIJKE VERGADERING op ZONDAG den 28sten October 1855, des namiddags te half drie, in de KERK der HERVORMDEN te *Leens*, alwaar de OPWEKKENDE REDE zal gehouden worden door Do. **J. P. MÜLLER**, Pred. te *Mensingeweer*.

Na de Godsdienstoefening vereenigen zich de Leden en Begunstigers des Genootschaps tot voortzetting der werkzaamheden.

Namens het Bestuur der Afdeeling:
J. DOUWES, JR., *Secretaris*.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden overleed, in den ouderdom van bijna 82 jaren, Mevrouw A. MENNES, Weduwe van den Heer H. REIJERS.

GRONINGEN, 14 October 1855.

*** In den vroegen morgen van heden overleed mijn geliefde Echtgenoot JAN HENDRIK JAPPÉ, in leven *Ingenieur-Verificateur van het Kadaster*, in den ouderdom van ruim 70 jaren.

GRONINGEN, 16 October 1855.

A. HARMSEN,
Wed. J. H. JAPPÉ.

*** OUDE PEKELA, 16 October 1855. Heden overleed alhier, na eene kortstondige, maar hevige ziekte, de Heer J. E. SCHERPBIER, *rustend Scheepskapitein*, in den ouderdom van ruim 69 jaren. Elk, die den overledene in zijn godvruchtig en minzaam bestaan gekend heeft, zal beseffen, hoeveel zijne Kinderen en Behuwdkinderen, op twee Behuwddochters na thans alle afwezig, in hem verliezen.

Eenige kennisgeving.

*** Na een smartelijk lijden van zeven weken, overleed heden ons geliefd jongste Kindje, JACOBA HINDERIKA, in den leeftijd van 1½ jaar.

GRONINGEN, 17 October 1855.

J. W. KUITERT.
H. DE JONGE.

*** Nog is de wonde van ons Ouderhart niet geheeld door het plotseling overlijden van onzen oudsten Zoon BEREND, of wij moesten heden weder de hartgrievende tijding ontvangen, dat onze oudste Dochter, SUSANNA GROENEVELD VAN DEN BERG, Echtgenoot van den Scheepskapitein J. J. MOESKER, Schip *Susanna*, in den ouderdom van 30 jaren, en hun eenigst Zoontje JAN, ruim 2 jaren oud, van ons zijn weggenomen. Moeder en Zoontje stierven beide op den 1sten October l.l., na eene hevige ziekte van slechts zes uren, aan boord van hun Schip, te *Seville*, in *Spanje*.

AMSTERDAM, 17 October 1855.

D. VAN DEN BERG.
A. VAN DEN BERG, geb. HAVINGA.

Familie en Vrienden gelieven deze als *algemeene* kennisgeving aan te nemen.

Morgen te bezien,

ten Huize van **R. J. SCHIERBEEK:**
de belangrijke Verzameling

Boeken, Kaarten, Muzijk,

PLATEN, MUZIJKINSTRUMENTEN, LIEFHEBBERIJEN, waarbij nagekomen eene **FORTE-PIANO** en eene ijzeren

STEMPELPERS, BOEKENKASTEN,

enz., ten deele nagelaten door de Heeren ***R. G. RIJKENS*** en Ds. ***L. E. HALBERTSMA;*** welke aldaar op MAANDAG den 22sten October 1855 en verv. publiek zullen worden verkocht, volgens CATALOGUS, à 10 Cts. te bekomen.

Verkooping van Boeken.

Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, op WOENSDAG den 24sten October 1855, des namiddags te 2½ uur, ten Huize van den Kastelein A. J. RUIBING, te *Winschoten*, publiek te verkoopen:

Eene verzameling **BOEKEN**, bestaande in REGTSGELEERDE, THEOLOGISCHE en GESCHIEDKUNDIGE WERKEN, REISBESCHRIJVINGEN, ROMANS, ENZ., waarvan de **Catalogus**, op franko aanvraag, te bekomen is bij den Boekhandelaar P. HUISINGH, te *Winschoten*.

B. HAITZEMA VIËTOR.

Woensdag den 24sten October

1855, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, zal, voor en in de Behuizing van wijlen den Heer K. G. HELDER, Westzijde in de Nieuwe Boteringestraat te *Groningen*, publiek worden verkocht: de door genoemden Erflater nagelaten nette en zindelijke **INBOEDEL**, bestaande onder anderen in: MAHONIEH. SECRETAIRE, STAAND SPELEND UURWERK, EIKENHOUTEN BUREAUX, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER-, TIN- en BLIKGOED, LINNEN-, TAFEL- en BEDDEGOED, GOUD en ZILVER, ENZ. Te bezien daags vóór den Verkoop, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—4 uur.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris*.

Boeldag,

op DINGSDAG den 23sten en WOENSDAG den 24sten October 1855, telkens des namiddags precies te een uur, ten Huize van de Erven van wijlen Mej. de Wedw. H. R. RIEKELS, te *Warffum*, van eene **GROOTE PARTIJ**

MANUFACTUREN,

allen geschikt voor den Winter, bestaande in onderscheidene **LAKENS, DUFFELS, BAAIJEN, KATOENEN, ENZ.**

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *Onderdendam*, zal, ten verzoeke van de VOOGDEN over de minderjarige Kinderen van wijlen JAN VAN BOLHUIS en Vrouw, bij Strijkgeld presenteren te verkoopen:

Eene ruime, hecht betimmerde en zeer gelegen **BEHUIZING**, no. 18, zijnde eene ***HERBERG***, met annexe **SCHUUR**, waarin STALLING voor Koeijen en Paarden, en de BEKLEMMING van den *Grond* en *Heemstede*, doende 'sjaars *f* 4—50 tot huur, staande en gelegen in het midden van het Dorp, aan de Groote Straat en Provincialen Weg te *Kantens;* om dadelijk na den Boeldag te aanvaarden.

Deze Verkooping zal plaats hebben in de voormelde Behuizing, op DONDERDAG den 25sten October 1855, des avonds te 6 uur.

In geval de Verkoop niet kan doorgaan, zal dadelijk tot eene PUBLIEKE VERHURING worden overgegaan.

Informatiën zijn te bekomen ten Kantore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

Boeldag,

op DONDERDAG den 25sten October 1855, te 2 uur, aan de Boerenplaats van den HUIZE ***EKENSTEIN***, bij het *Oosterwijtwerder Verlaat, onder Tjamsweer*, van: **35 puik vette JONGE KOEIJEN en 24 LAMMEREN.**

J. H. GLAS.

Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, zal, ten verzoeke van de Wed. en Erven K. J. FOLDERS, te *Blijham*, **niet** op VRIJDAG, **maar** op **DONDERDAG den 25sten October 1855**, des avonds te 5 uur, ten Huize van M. SCHURING, te *Blijham*, publiek verkoopen:

Eene BEHUIZING, ERF, TUIN en daarbij behoorend LAND, te *Blijham*, groot 2 B., 69 R., 10 E.

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen L. ZUIDEMA, op VRIJDAG den 26sten October 1855, des avonds te zes uur, ten Huize van den Logementhouder N. HEMMES, te *Winschoten*, in openlijke Veiling te verkoopen:

I. Den EIGENDOM van ongeveer 8 Bunders LAND, op de Koudenhoek onder *Bellingwolde* gelegen, onder beklemming in gebruik bij JURJEN ALBERTS KOERTS, voor eene jaarlijks op den 1sten Mei verschijnende huur van *f* 100.

II. Twee AKKERS op de Gast te *Winschoten*, zijnde No. 14 en 19.

III. 1/25 AANDEEL in het KOFSCHIP ***DE LANDMAN***, Kapitein A. H. KARSIENS, en

IV. 1/25 AANDEEL in het KOFSCHIP ***DE SPRUIT***, Kapitein T. M. POTT.

Mede zal alsdan ter verkoop worden aangeboden:

De EIGENDOM van eene nieuwe **BEHUIZING** en **SCHUUR** met daarbij behoorenden TUIN en BOUWLAND, groot ongeveer ¼ Bunder, te *Nieuw-Buinen* gelegen, onder beklemming in gebruik bij JAN KLAASSENS FOLDERS, voor eene jaarlijksche vaste huur van *f* 40—00.

De Verkoopconditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten KANTORE van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van N. ANSCHEUR, op WOENSDAG den 31sten October 1855, des avonds te zeven uur, ten Huize van den Logementhouder J. H. DIJKSTERHUIS, te *Winschoten*, in openlijke Veiling te verkoopen:

Eene **HALVE TREKSCHUIT**, No. 10, varende van *WINSCHOTEN* op *GRONINGEN*, vice versa, met de GEREGTIGHEID van het VEER en de verdere bij die Schuit behoorende GOEDEREN.

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Op nader te bepalen tijd en plaats, zullen publiek ter verkoop worden aangeboden:

Twee **BEHUIZINGEN, SCHUUR, ERF** en groote **TUIN**, op de Hooge Klei te *Winschoten*, groot 36 Roeden, 72 Ellen, waarin thans de ***KOEMELKERIJ*** wordt uitgeoefend en zeer geschikt is voor eene ***BLEEKERIJ;*** zulks in perceelen en in massa; — zijnde inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP**, en te bevragen bij den Eigenaar, den Heer H. VINKE, te *Winschoten*.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris*.

BOELDAG VAN HOUT.

De Deurwaarder **JUURSEMA** gedenkt, ten verzoeke van B. J. BEEREBOOM, te *Nietap*, op ZATURDAG den 27sten October 1855, des namiddags te 2 uur, op den Schilhoek te *Leek*, op gewone Boelgoeds-Conditiën te verkoopen:

Een aanzienlijk getal **gekapte EIKEN en BEUKEN BOOMEN**, eene groote partij **KROMHOUT**, geschikt voor den Scheepsbouw, alsmede eene partij **PALEN** en **WRINGHOUT.**

H. M. JUURSEMA.

DE KOREN- EN PELMOLEN

DE FORTUIN,

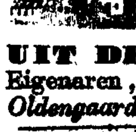

te *Meppel*, aan den Straatweg van daar op *Zwolle*, met de daarbij behoorende **BEHUIZING**, zal in de maand November e.k. **publiek worden verkocht.** Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP** en te bevragen bij de Eigenaren, Erven Jhr. A. W. VAN HOLTHE, op den Huize *Oldengaarden*, bij *Dieverbrug*.

In eene ***TABAKS- en KRUIDENIERS-AFFAIRE*** te dezer Stede verlangt men een' **BEDIENDE**, om dadelijk of binnen 4 weken in dienst te treden. Nader onderrigt, franko, aan het BUREAU dezer COURANT.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

October 1855.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
7	749,56	748,59	747,29	12,0	18,3	14,8	0,97	0,86	0,94	Z.O.	Z.O.	O.Z.O.	wein. bew.	bewolkt.	wein. bew.
8	746,23	749,05	750,87	12,7	12,6	11,2	0,93	0,91	0,94	Z.t.W.	Z.W.	Z.t.W.	betrokken.	betrokken.	bewolkt.
9	749,16	746,28	742,27	10,6	13,7	12,0	max.	0,86	0,97	„	Z.Z.W.	Z.W.	„	„	regen.
10	743,54	743,16	741,14	6,7	9,2	8,5	0,89	0,88	0,81	W.	W.N.W.	W.N.W.	bewolkt.	bewolkt.	bewolkt.
11	749,26	746,85	744,61	9,5	11,6	11,1	0,94	0,93	0,99	Z.W.t.W.	W.Z.W.	Z.W.	betrokken.	regen.	regen.
12	747,02	748,76	749,27	9,8	12,2	9,1	0,90	0,81	0,95	W.	W.	W.Z.W.	bewolkt.	bewolkt	bewolkt.
13	749,56	750,88	752,19	9,1	11,0	6,6	0,91	0,89	0,92	Z.W.	W.t.Z.	Z.Z.W.	„	betrokken.	helder.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.